De Waalwijkse visie op milieu

Een milieubeleidsplan voor de langere termijn

2011-2018

dossier : C6678.01.001
registratienummer :
versie : definitief

Gemeente Waalwijk

November 2010

INHOUD **BLAD**

1	INLEIDING	3
1.1	Hoe is dit milieubeleidsplan tot stand gekomen?	3
1.2	Leeswijzer	3
2	EEN NIEUW MILIEUBELEIDSPLAN VOOR WAALWIJK	5
2.1	Uitgangspunten van ons milieubeleid	5
2.2	Onze inzet voor milieu de komende jaren	5
2.2.1	Integrale aanpak van leefomgevingsaspecten	6
2.3	Hoe bereiken wij onze ambities?	7
3	AFVAL	9
3.1	Afval bestaat niet meer	9
3.2	De uitgangspositie	9
3.3	Waalwijkse kernwaarden of principes	10
3.4	Ontwikkelingen	10
3.5	Onze inzet voor afval de komende jaren	10
4	BODEM	12
4.1	Onze bodem: veelzijdig toepasbaar	12
4.2	De uitgangspositie	12
4.3	Waalwijkse kernwaarden of principes	12
4.4	Ontwikkelingen	13
4.5	Onze inzet voor bodem de komende jaren	13
5	ENERGIE EN KLIMAAT	14
5.1	Energie en klimaat: Waalwijk klimaatneutraal in 2043	14
5.2	De uitgangspositie	14
5.3	Waalwijkse kernwaarden of principes	15
5.4	Ontwikkelingen	15
5.5	Onze inzet voor energie en klimaat de komende jaren	16
6	EXTERNE VEILIGHEID	18
6.1	Externe veiligheid: maatschappelijk aanvaardbare risicosituaties	18
6.2	De uitgangspositie	18
6.3	Waalwijkse kernwaarden of principes	19
6.4	Ontwikkelingen	19
6.5	Onze inzet voor externe veiligheid de komende jaren	19
7	GELUID	21
7.1	Geluid: niet meer geluidshinder	21
7.2	De uitgangspositie	21
7.3	Waalwijkse kernwaarden of principes	22
7.4	Ontwikkelingen	22
7.5	Onze inzet voor geluid de komende jaren	23
8	LICHT	25
8.1	Licht: terugkeer van de kwaliteiten van de nacht	25
8.2	De uitgangspositie	25

8.3 Waalwijkse kernwaarden of principes 25
8.4 Ontwikkelingen 26
8.5 Onze inzet tegen lichtvervuiling de komende jaren 26

9 LUCHTKWALITEIT EN GEUR 27
9.1 Luchtkwaliteit en geur: Meer frisse lucht voor een gezonder leven 27
9.2 De uitgangspositie 27
9.3 Waalwijkse kernwaarden of principes 28
9.4 Ontwikkelingen 28
9.5 Onze inzet voor luchtkwaliteit de komende jaren 29

10 NATUUR EN STEDELIJK GROEN 31
10.1 Natuur en stedelijk groen in Waalwijk ons streefbeeld: waardevol en multifunctioneel 31
10.2 De uitgangspositie 31
10.3 Waalwijkse kernwaarden of principes 32
10.4 Ontwikkelingen: 33
10.5 Onze inzet voor natuur en stedelijk groen de komende jaren 33

11 WATER 35
11.1 Water: droge voeten en schoon water 35
11.2 De uitgangspositie 35
11.3 Waalwijkse kernwaarden of principes 36
11.4 Ontwikkelingen 36
11.5 Onze inzet voor water de komende jaren 37

12 COLOFON 38

Bijlage 1 Lijst van gebruikte afkortingen

1 INLEIDING

Waalwijk beschikte de laatste jaren niet meer over een actueel milieubeleidsplan met een daaraan gekoppeld milieuprogramma. Niet dat er niets is gedaan: in tegendeel. Op verschillende deelterreinen is actueel beleid beschikbaar en daarnaast sprak Waalwijk eerder al uit zich duurzaam te willen ontwikkelen. Toch bestaat er behoefte om de lange termijn ambities op milieugebied, het beleid voor de komende jaren vast te laten stellen. Tevens bestaat er de behoefte om het beleid van de verschillende deelterreinen in één plan samen te voegen: een nieuw milieubeleidsplan.

De concretere acties en invulling van het beleid uit dit milieubeleidsplan worden voor de eerste periode vertaald naar een separaat milieu uitvoeringsprogramma 2011-2014. In het milieu uitvoeringsprogramma wordt aangeven welke concrete acties de gemeente onderneemt om daarmee de eerste stappen te zetten in de richting die in het milieubeleidsplan wordt beschreven.
In dit milieu uitvoeringsprogramma staat per maatregel aangegeven:

- wie verantwoordelijk is;
- wat de planning is.

Waar het milieubeleidsplan de lijnen voor het milieubeleid op langere termijn uitzet, geeft het milieu uitvoeringsprogramma dus de concretere invulling hiervan voor de korte termijn aan. De houdbaarheid van het milieubeleidsplan is daarmee dus langer dan die van het milieu uitvoeringsprogramma.

1.1 Hoe is dit milieubeleidsplan tot stand gekomen?

Om dit milieubeleidsplan op te stellen is een interdisciplinaire projectgroep opgericht waarin (agenda)leden de verschillende beleidsvelden van de gemeentelijke organisatie vertegenwoordigen. Dit om een binnen de gemeentelijke organisatie zo breed mogelijk gedragen milieubeleidsplan te krijgen.
Op basis van studie op bestaande plannen, beleidsstukken, verslagen, interviews en gesprekken met gemeentelijke medewerkers is een discussienota opgesteld. Op basis van deze discussienota zijn de gemeentelijke ambities, uitgangspunten en rollen voorgesteld om de koers van het milieubeleidsplan te bepalen. Hierna is dit milieubeleidsplan opgesteld en ter goedkeuring aan het college voorgelegd. Na de openbare inspraak is het milieubeleidsplan met het separate concept milieu uitvoeringsprogramma ter vaststelling aan de gemeenteraad voorgelegd.

1.2 Leeswijzer

Dit milieubeleidsplan is opgesteld aan de hand van 9 verschillende milieuthema's die voor de gemeente Waalwijk van toepassing zijn: afval, bodem, energie en klimaat, externe veiligheid, geluid, licht, luchtkwaliteit en geur, natuur en stedelijk groen en water. Ieder thema wordt in een apart hoofdstuk volgens dezelfde structuur besproken: als eerste paragraaf een beschrijving van de visie voor de lange termijn gevolgd door een beknopte beschrijving van de uitgangspositie voor het betreffende thema. De volgende paragraaf beschrijft welke kernwaarden of principes binnen dit thema voor Waalwijk belangrijk zijn. Omdat Waalwijk te maken heeft en krijgt met (autonome) lokale, regionale, en (inter)nationale ontwikkelingen en trends worden hiervan in de vierde paragraaf van ieder hoofdstuk de belangrijkste aangestipt. In de slotparagraaf van ieder themahoofdstuk wordt de inzet voor de komende jaren beschreven.

Voordat via deze separate hoofdstukken op de voor Waalwijk relevante milieuthema's wordt ingegaan, volgt hierna eerst een inleidend stuk. Daarin staan de algemene uitgangspunten, onze overkoepelende milieukernwaarden en -principes en de Waalwijkse visie op milieu. Daarbij wordt ook ingegaan op onze inzet voor milieu en hoe wij dat willen bereiken: door zelf het goede voorbeeld te geven, door anderen in beweging te krijgen, door gebiedsgericht milieubeleid en door vergunning verlenen en handhaven. Tenslotte wijzen wij op bijlage 1 waarin de gebruikte afkortingen zijn verklaard.

2 EEN NIEUW MILIEUBELEIDSPLAN VOOR WAALWIJK

2.1 Uitgangspunten van ons milieubeleid

Ons handelen ten aanzien van milieu wordt bepaald door een aantal kernwaarden of principes die wij in Waalwijk belangrijk vinden, namelijk:

- milieu heeft voor ons een eigen intrinsieke waarde;
- duurzaamheid is in Waalwijk een leidend principe;
- minder gemeentelijke uitgaven staan niet synoniem aan verschraling van de milieukwaliteit in onze gemeente;
- gekozen wordt voor tenminste behoud en waar mogelijk versterking van de milieukwaliteit;
- milieuproblemen pakken we eerst bij de bron aan.

Vanuit deze kernwaardes en principes formuleren wij onze visie op milieu:

DE WAALWIJKSE VISIE OP MILIEU

Wij beschouwen het als onze plicht om de ontwikkeling van de generaties na ons niet te belemmeren door de impact van onze huidige activiteiten en keuzes op het milieu. Daarmee is duurzaamheid voor ons een leidend principe. In ons handelen is de eigenwaarde van natuur en milieu in balans met een gezonde economische ontwikkeling en het welzijn van onze burger.
Wij zoeken in Waalwijk naar evenwichtige groei van de kwaliteit van milieu, leven en economie.

2.2 Onze inzet voor milieu de komende jaren

Duurzaamheid was, is en blijft voor Waalwijk een belangrijke drager van ons handelen. Niet voor niets staat duurzaamheid genoemd in de coalitieprogramma's van de verschillende colleges die Waalwijk de afgelopen jaren kende. Voor wat betreft duurzaamheid en klimaatbeleid vertrekken wij vanuit deze ambitie en focussen vooral op wat wij zelf kunnen doen.

Als afgeleide van de definitie over duurzame ontwikkeling (VN-commissie Brundtland) gaat het bij duurzaamheid over de schaarste van de natuurlijke hulpbronnen waarmee nu én in de toekomst welvaart wordt voortgebracht. De grondstoffen die onze aarde levert zijn eindig en de opname capaciteit van de atmosfeer en onze natuurlijke omgeving kent haar grenzen. Dit alles betekent dat wij respectvol met onze milieugebruiksruimte moeten omgaan.

Bij duurzaamheid is sprake van een evenwicht tussen milieu, economische en sociale belangen (de mens). Bij nieuwe ontwikkelingen in onze gemeente op welk deelterrein dan ook, is het van belang dat dit evenwicht op de lange termijn in evenwicht blijft.
Dit milieubeleidsplan is met name gericht op het milieu. Hoewel de milieuthema's als lucht, geluid en externe veiligheid nadrukkelijk ook worden ingevuld vanuit het effect op de mens en daarmee overlappen milieu en sociale belangen elkaar dus al.

Wij houden er rekening mee dat gedurende korte tijd sprake kan zijn van onbalans tussen milieu, economische of sociale belangen. Maar deze dient op (langere) termijn altijd weer ten goede te keren van evenwichtige groei.
Het evenwicht tussen milieu, economische en sociale groei kunnen wij alleen bereiken door integraal aan de slag te gaan. Duurzaamheid is het maken van integrale afwegingen!

2.2.1 Integrale aanpak van leefomgevingsaspecten

Duurzaamheid heeft betrekking op een complex van elkaar beïnvloedende factoren. Daarom moet bij de uitwerking, de ontwikkeling van een milieuthema met al die factoren en hun wisselwerking rekening worden gehouden. Waalwijk kiest voor een integrale benadering van milieuthema's en gaat daarbij op zoek naar win-win situaties.

Onderstaande voorbeelden zijn illustratief voor de integraliteit van milieuvraagstukken en oplossingen. Sommige voorbeelden zijn al lopende, reeds bestaande trajecten, terwijl andere voorbeelden kansen laten zien die een integrale aanpak van vraagstukken biedt.

Inzameling van plastic afval: meer recycling, minder grondstofgebruik en minder CO_2-uitstoot.
In 2010 is de gemeente Waalwijk gestart met de gescheiden inzameling van plastic verpakkingsafval aan huis. Dit plastic wordt hergebruikt bij de productie van uiteenlopende artikelen en levert daarmee een beperking van grondstofgebruik op. Tegelijkertijd wordt het ingezamelde plastic niet meer verbrand (zoals dat met het andere huisvuil gebeurt), waardoor de uitstoot van CO_2 vermindert.

Elektrisch rijden: minder fossiele brandstof, verminderde uitstoot van fijnstof en geluidreductie.
Waalwijk stimuleert elektrisch rijden door bijvoorbeeld het realiseren van oplaadpunten, het aanbieden van gratis parkeren voor elektrische voertuigen bij oplaadpunten en elektrificatie van het eigen wagenpark. Elektrisch rijden levert namelijk niet alleen een bijdrage aan vermindering van de CO_2-uitstoot. Wanneer elektrisch rijden een bredere vlucht gaat nemen zal het bovendien ook een positief effect hebben op de luchtkwaliteit en geluidimpact van het autoverkeer.

Groene daken: vergroot de waterbergingscapaciteit, bevordert biodiversiteit, verlengt levensduur van de dakbedekking etc.
Inzetten op een groene dakenbeleid heeft vele voordelen en biedt kansen vanuit verschillende invalshoeken. Groene daken vergroten de bergingscapaciteit van regenwater waardoor de opgave in het gemeentelijk rioleringsplan kleiner wordt. Groene daken bevorderen de biodiversiteit, hebben een positief effect op de leefomgevingskwaliteit en hebben een positief effect op het fijn stof gehalte in de lucht. Daarbij komt nog de isolerende werking van groene daken (warmte en koude) die gunstig is voor het energieverbruik. Bovendien heeft het groene dak een verlengend effect op de levensduur van de dakbedekking.

Groene golf: minder verkeersopstoppingen en betere luchtkwaliteit.
Door realisering van een groene golf op de zuid-as van Waalwijk wordt de doorstroming van het autoverkeer bevorderd. De verbetering van de doorstroming heeft ook weer een positief effect op de luchtkwaliteit in de directe omgeving van de zuid-as.

Verrijking van het landschap door koppeling van natuur en water.
Waalwijk neemt deel aan de subsidieregeling "groen blauwe diensten". Hierbij worden de aanleg en onderhoud van landschapselementen in een groene/natuur en blauwe/water omgeving mogelijk gemaakt.

De voorwaarden van de regeling worden samen met andere gemeenten vastgesteld, kent een samenwerking binnen die gemeenten van de afdelingen beleid tot en met uitvoering en beheer. Bovendien wordt nadrukkelijk met bewoners uit betreffende gebieden afgestemd.

2.3 Hoe bereiken wij onze ambities?

In onze aanpak kennen wij verschillende sporen en inzet van ons instrumentarium.

Het goede voorbeeld geven

Centraal in onze aanpak staat dat we zelf het goede voorbeeld geven. De slogan “Een beter milieu begint bij jezelf” heeft wat dat betreft nog niets aan geldigheid ingeleverd. We kunnen en moeten zelf bijdragen aan (een deel van) de oplossing van de milieuproblematiek. Als gemeente moeten wij blijven zoeken naar mogelijkheden om de milieu-impact in onze eigen bedrijfsvoering te verkleinen. De afgelopen jaren hebben we daarvoor al inspanningen geleverd. Bijvoorbeeld door toepassing van WKO in het nieuwe gemeentehuis en duurzaam inkopen. Ook door deelname aan het initiatief Countdown 2010 (zie hoofdstuk 10 natuur en stedelijk groen).
Als gemeente willen en moeten we net als iedereen onze bijdrage aan het milieu leveren. Door daarbij ook anderen te bewegen kunnen we nog meer bereiken.

Anderen in beweging brengen

Wij hechten er groot belang aan dat iedereen zich bewust is van de mogelijkheden en de maatschappelijke verantwoordelijkheid die hij of zij heeft in de bijdrage aan een beter leefmilieu in Waalwijk. De uitdagingen waar we mee aan de slag moeten kunnen we niet alleen aan. Bedrijven en burgers zullen zelf ook actief moeten worden. In onze aanpak willen wij dan ook maatschappelijk initiatief en actief burgerschap stimuleren. In onze aanpak zullen we zoeken naar vernieuwende paden. Tegelijkertijd werken we aan (meer) productieve allianties tussen burgers, bedrijven en instellingen, zoals de klimaatallianties in de gemeente Tilburg.

Communicatie is in deze voor ons een belangrijk instrument. De kracht en het effect van ons milieubeleid valt of staat met draagvlak. Draagvlak bij burgers, ondernemers en organisaties willen wij (mede) krijgen door een constructieve en heldere communicatie met de Waalwijkse gemeenschap. Maar via communicatie en voorlichting willen we mensen ook bewegen hun bijdrage te leveren waar zij daar kansen toe zien en mogelijkheden voor hebben.
Waalwijkse burgers hebben getoond zorg te hebben voor het milieu gezien de grote deelname aan het klimaatstraatfeest in 2010. Een nacht van de nacht of een warme truiendag worden gebruikt om mensen bewust te maken.

Het in beweging brengen van anderen kunnen we als gemeente ook doen door middel van financiële prikkels. Het Diftar-systeem is hiervan een voorbeeld. Maar ook door aan te haken bij het provinciale stimuleringskader groen blauwe diensten; daarbij wordt grondeigenaren een passende vergoeding gegeven wanneer zij maatregelen treffen die bijdragen aan natuur- of landschapsbehoud.

Gebiedsgericht milieubeleid

Gebiedsgericht milieubeleid stelt niet de milieunorm of programma centraal, maar kijkt naar de kwaliteiten en mogelijkheden van een gebied. Het grote voordeel van gebiedsgericht milieubeleid is dat het gaat over kwaliteit van wonen, werken en recreëren. Daarmee wordt de communicatie over milieu vaak makkelijker. Op gebieden als externe veiligheid en bodem zien we al een gebiedsgerichte benadering. Het meest zichtbaar gebiedsgericht milieubeleid is misschien wel de manier waarop aan Landgoed Driessen werd en

nog steeds wordt gewerkt. Bij het ontwerp en ontwikkeling van Landgoed Driessen zijn natuur en stedelijk groen van meet af aan een belangrijk en volwaardig element geweest voor dit plan. Binnen deze wijk wordt er op voorhand ruimte gereserveerd voor groen waardoor er volwaardig groen kan worden gerealiseerd.

Gebiedsgericht milieubeleid kan, vanwege juist ook het brede kader en integraliteit, soms moeizaam concreet worden gemaakt. Onze uitdaging ligt er in dan ook in om binnen de komende tijd verder vorm te geven aan gebiedsgericht beleid . Dit wordt juist ook met onze structuurvisie opgepakt.

Vergunning verlenen en handhaven

Natuurlijk vloeit een belangrijk deel van onze inzet en werkzaamheden op milieugebied direct voort uit onze wettelijke taken. De vergunningverlenende en handhavende verantwoordelijkheden die wij als bevoegd gezag dragen nemen wij serieus. Verlenen van passende vergunningen voor activiteiten en toezicht houden op naleving van de bijhorende voorschriften; voor ons zijn ze een garantie om te zorgen dat in Waalwijk ieder geval een minimale wettelijke milieukwaliteit aanwezig is. Wij hebben een meerjaren handhavingsbeleid 2009-2012, waaraan een jaarplan gekoppeld is. Hierin staan onze prioriteiten voor de komende jaren. Voor vergunningen wordt ook een document ontwikkeld. Maar daarmee voldoen wij nog niet automatisch aan onze eigen Waalwijkse milieukwaliteitsnormen. Vandaar dat wij ook op andere manieren (zoals hierboven en hierna beschreven) invulling geven aan ons milieubeleid.

3 AFVAL

3.1 Afval bestaat niet meer

Wij vinden dat er in de toekomst geen plek meer is voor afval. Althans niet in de betekenis die afval nu heeft in de zin van iets onbruikbaars of relatief laagwaardige grondstof. Afval is in de toekomst geworden tot een hoogwaardige grondstof die oneindig herbruikbaar is of die opgaat in het natuurlijke systeem zonder hieraan schade toe te brengen.

3.2 De uitgangspositie

De belangrijkste afvalstroom voor het gemeentelijk afvalbeleid is het huishoudelijk afval. Van gemeenten wordt verwacht dat zij afvalpreventie stimuleren en het huishoudelijk afval gescheiden inzamelen. Dit is een wettelijke zorgplicht. Om inwoners van de gemeente Waalwijk aan te moedigen om hun afval goed te scheiden is er gekozen voor het zogenoemde Diftar-systeem. Diftar staat voor gedifferentieerde tarieven wat betekent dat de afvalstoffenheffing deels afhankelijk is van de hoeveelheid en het aantal keren een container wordt aangeboden aan de inzameldienst. Naast dit variabel deel is er ook sprake van een vastrecht deel. Bij Diftar betaalt iedereen voor zijn eigen hoeveelheid afval. Met Diftar wordt milieubewust gedrag dus beloond. Door het scheiden van bijvoorbeeld papier, glas, textiel en groente-fruit- en tuinafval blijft er namelijk minder te verbranden restafval over, waardoor de kosten lager zijn.

De gemeente Waalwijk streeft naar een situatie waarin sprake is van een efficiënt en effectief afvalbeheer. Dit betekent dat de gemeente (de doelstellingen van) het landelijke afvalbeleid volgt. De milieukwaliteitsdoelstelling is het beperken van de groei van het afvalaanbod (alleen groei in relatie tot toename van het aantal inwoners), het vergroten van het hergebruik van huishoudelijk afval conform de doelstelling van het Landelijk afvalbeheerplan. Afvalscheiding t.b.v. hergebruik wordt ook gestimuleerd en gefacilliteerd doordat in Waalwijk een milieustraat aanwezig is waar de volgende afvalsoorten kunnen worden aangeboden: gras, blad snoeihout, papier, witgoed, bruingoed, kca, (vlak)glas, plastic, ijzer, textiel, blik, rest-afval, hout, puin, grond en (auto)banden.
Om het jaar worden in Waalwijk afval sorteeranalyses uitgevoerd. Het uitvoeren van een aantal sorteeranalyses is voldoende om een indicatie te krijgen van de omvang van de aanwezige componenten in het restafval. Een representatieve steekproef afkomstig uit een gebied (hoogbouw, buitengebied, specifieke wijk, etc.) wordt geanalyseerd op samenstelling. Op basis hiervan ontstaat dieper inzicht in de oorsprong van het afval. De sorteeranalyses wijzen uit dat de samenstelling van het restafval een normaal waardering scoort.

In 2005 zijn wij gestart met de aanpak van de zwerfafvalproblematiek. Afgemeten aan de landelijke cijfers blijkt dat Waalwijk een relatief schone gemeente is. Wij zijn er ons echter van bewust dat de inwoners van Waalwijk dit anders kunnen ervaren en groot belang hechten aan een schone(re) gemeente. Daarom blijven we ons inzetten om zwerfafval tegen te gaan. Het participeren van inwoners is hierbij een van de speerpunten.

De wijze waarop bedrijven met hun afval om (moeten) gaan wordt via de wettelijke kaders (Wm-vergunning, amvb's) en de handhaving hiervan geborgd. Ook blijkt dat het afval wat vrijkomt bij de Waalwijkse bedrijven goed wordt hergebruikt.

Specifiek afvalbeleid heeft de gemeente Waalwijk niet. Wij volgen de landelijke richtlijnen (het Landelijk AfvalbeheerPlan; LAP) en ontwikkelingen.

3.3 Waalwijkse kernwaarden of principes

Ons handelen ten aanzien van afval wordt bepaald door een aantal kernwaarden of principes die wij in Waalwijk belangrijk vinden, namelijk:

- Aanpak van afval volgens de beheersvolgorde: preventie, nuttige toepassing, verbranden en storten.
- De vervuiler betaalt.
- Nuttige toepassing van afval met het Cradle-2-Cradle (C2C) concept als inspiratiebron.
- Voor een toekomst zonder afval verruimen we de reikwijdte van onze blik van de afvalstoffase naar de gehele (materiaal)keten.

3.4 Ontwikkelingen

Op het gebied van afval zien wij een aantal ontwikkelingen en trends, zowel landelijk, regionaal als lokaal:

- Verdere decentralisatie van verantwoordelijkheden en uitvoering naar het bevoegd gezag.
- Implementatie (uiterlijk 12 december 2010) van de nieuwe Europese Kaderrichtlijn afvalstoffen (2008/98/EG) in de Wet milieubeheer. De precieze gevolgen hiervan zijn nog niet duidelijk.
- Het nieuw Landelijk AfvalbeheerPlan (2009-2021) is opgesteld. Een belangrijk onderdeel hiervan is ketengericht afvalbeleid.
- De afvalberg wordt steeds groter en bevat waardevolle grond- en reststoffen.

3.5 Onze inzet voor afval de komende jaren

Een ”afvalvrij Waalwijk” zoals wij dat willen, is er niet van vandaag op morgen. Wij blijven ons daarom nadrukkelijk ook focussen op één van onze kerntaken ten aanzien van afval:”De verwijdering van huishoudelijk en gemeentelijk afval en het voorkomen, verminderen en verwijderen van zwerfafval.” Wij blijven dit doen via het Diftar-systeem, dat ook de afgelopen jaren de kern van ons gemeentelijk afvalbeleid was. Wij stellen ons daarbij zowel dienstverlenend / faciliterend als handhavend op.

De komende jaren richten wij ons dan ook met name op de volgende zaken:

- **Handhaven en optimaliseren van het Diftar-systeem**

  Waalwijk kiest ook voor de komende jaren voor volume- en gewichtbeperking via het Diftar-systeem. Daarmee richten we ons op:
  - o preventie van het afvalaanbod, zodat het totale huishoudelijke afvalaanbod vermindert
  - o stimuleren van een beter scheidingsgedrag door middel van een prijsprikkel
  - o een rechtvaardige verdeling van de kosten binnen de afvalstoffenheffing
- **Verbetering van ons serviceniveau**

  Een succesvol afvalbeleid, en dus schoon Waalwijk is gebaat bij optimale service vanuit de gemeente. Dit betekent dat wij bijvoorbeeld zorgdragen voor optimalisering van het beheer van de milieustraat en inzamelpunten voor verschillende afvalstromen (o.a. plastic en glas).

- **Voldoen aan de scheidingsnormen van het Landelijk AfvalbeheerPlan (LAP)**

Omdat we geen eigen afvalbeleid (met streefcijfers) hebben werken wij aan de naleving van het LAP. Dit betekent voor 2012:

- o 75% van het huishoudelijk restafval wordt gescheiden ingezameld
- o 42% van het kunstof afval wordt gescheiden ingezameld
- o 85 kg papier ingezameld per inwoner
- o 23 kg glas ingezameld per inwoner
- o 5 kg textiel ingezameld per inwoner
- o 2 kg KCA ingezameld per inwoner
- o Verdere terugdringing van de huidige 57 kg gft-afval die nu per inwoner ingezameld wordt. De “LAP-waarde voor GFT” is voor Waalwijk niet bruikbaar. Door de gratis afgifte in de milieustraat en DIFTAR wordt gft-afval heel goed gescheiden. Dit moet in de toekomst ook zo blijven in onze gemeente.

Het voldoen aan de LAP scheidingsnormen willen we bereiken door naast ons Diftar-systeem, specifieke acties te houden om de gescheiden inzameling van bijvoorbeeld glas of KCA te verhogen. Of door nieuwe inzamelvoorzieningen te creëren.

- **Aanpak van zwerfafval en illegale stort**

Omdat inwoners van Waalwijk groot belang hechten aan een schone gemeente blijven wij zwerfafval bestrijden en treden wij streng op tegen illegale stort. Temeer ook omdat “vuil vuil aantrekt” en vervuiling van het straatbeeld in Waalwijk daarmee op de loer ligt. Dit sluit aan bij ons zwerfafvalbeleid dat in ontwikkeling is.

- **Vernieuwing van het begrip afval**

Voor een toekomst zonder afval moeten wij onze blik over afval verruimen. Afval als onderdeel van een product- of materiaalketen en potentie voor nuttige toepassing zoals in Cradle-2-Cradle. Onze eigen ideeën hierover en ideeën van burgers en bedrijven willen wij delen en samen verder ontwikkelen. Zodat wij daarna samen een volgende stap kunnen zetten naar een afvalvrij Waalwijk.

4 BODEM

4.1 Onze bodem: veelzijdig toepasbaar

De oorsprong van het bodembeleid is geworteld in de problematiek van bodemvervuiling. Vervuilde bodems hadden negatieve gevolgen voor mens en milieu en beperkten de (ontwikkelings)mogelijkheden. De focus van bodembeleid lag dan ook vooral op het identificeren, beheersen en saneren van vervuilde bodems.
We zien nu een trend dat ingegeven door landelijke beleidsontwikkelingen en richtlijnen onze aandacht en inspanning niet meer enkel en alleen uit zal gaan naar het schoonmaken van de grond. Onze focus komt meer en meer te liggen op duurzaam bodembeheer. Hierdoor ontstaat inzicht in de brede toepassingsmogelijkheden die bodem biedt en worden kansen benut door een bredere kijk op bodem. Een bodem die een brede toepassing heeft en een toegevoegde waarde heeft voor andere beleidsvelden. Bijvoorbeeld voor energie en klimaatbeleid (denk aan WKO en geothemie), natuur (bodemkwaliteit is bepalend voor kansen voor biodiversiteit) en ruimtelijke ontwikkeling (bodem levert geen beperkingen voor ruimtelijke ontwikkelingen en activiteiten).

4.2 De uitgangspositie

Een volledig beeld van de chemische bodemkwaliteit in Waalwijk ontbreekt vanwege de afwezigheid van een gemeentedekkende bodemkwaliteitskaart. We weten wel dat er als gevolg van activiteiten (bedrijvigheid) die in het verleden in Waalwijk plaatsvonden op plekken in Waalwijk bodemvervuiling moet zijn. Momenteel vindt er onderzoek plaats om alle locaties met mogelijke bodemverontreiniging in de gemeente Waalwijk in kaart te brengen. Verbetering van de bodemkwaliteit (saneringen) vindt plaats wanneer nieuwe ontwikkelingen en projecten op “vervuilde” locaties plaatsvinden.

Een eigen bodembeleid kent Waalwijk niet. Dit wordt de komende jaren opgesteld en tot het zover is volgen wij dus het landelijke beleid. Dit landelijke beleid is aan het veranderen. De uitgangspunten voor het nieuwe beleid en de daarvoor te ondernemen stappen zijn verwoord in het convenant bodemontwikkelingsbeleid en aanpak spoedlocaties dat in juli 2009 ondertekend is door de ministeries van VROM, LNV, V&W, het IPO, de VNG en de Unie van Waterschappen. Dit is hét document voor bodembeleid en –activiteiten voor de komende jaren. (zie 4.4 ontwikkelingen)

Dit alles vraagt een fikse inspanning, maar biedt ook de mogelijkheid om de focus te gaan verleggen naar “kansen voor de bodem”. Kansen die in Waalwijk worden misgelopen als de bodem niet als integraal thema wordt bezien.

4.3 Waalwijkse kernwaarden of principes

Ons bodembeleid wordt gekenmerkt door een aantal kernwaarden of principes die wij in Waalwijk belangrijk vinden:

- De (chemische)bodemkwaliteit levert geen risico’s op voor mens en milieu.
- Verbetering van de bodemkwaliteit (saneringen) vindt plaats wanneer nieuwe ontwikkelingen en projecten op “vervuilde” locaties plaatsvinden.

- We bekijken bodem als multifunctioneel inzetbaar voor verschillende (beleids)doelen en functies (bijvoorbeeld energie, water, biodiversiteit, en ruimtelijke ontwikkeling).

4.4 Ontwikkelingen

Ook op het gebied van bodem zien we een aantal ontwikkelingen en trends, zowel landelijk, regionaal als lokaal. Deze worden vooral ingegeven door het eerder genoemde convenant bodemontwikkelingsbeleid en aanpak spoedlocaties. De belangrijkste ontwikkelingen die hieruit zullen voortvloeien zijn:

- Verdere decentralisatie van verantwoordelijkheden en uitvoering naar het bevoegde gezag.
- Sturing door beleidsafspraken worden neergelegd in bestuurlijke overeenkomsten.
- Toenemende samenhang van het bodembeleid met het energie- en waterbeleid en het beleid voor de ondergrond.
- Verdere integratie van het bodemsaneringsbeleid in een gebiedsgerichte benadering mede in het kader van het ruimtelijke ordeningsbeleid.
- Het onder milieuhygiënische randvoorwaarden accommoderen van het toenemende gebruik van de bodem als gevolg van ruimtedruk.

4.5 Onze inzet voor bodem de komende jaren

Voortkomend uit het convenant bodemontwikkelingsbeleid en aanpak spoedlocaties zal onze inzet voor de komende jaren gericht zijn op een verdieping en verbreding van het bodembeleid. Onze rol verandert daarmee ook. Bij saneringen is geld een grote sturende factor en speelt handhaving (waarbij nadrukkelijk de provincie Noord-Brabant aan zet is) een belangrijke rol. Binnen vergunningverlening ligt de nadruk op preventie van bodemverontreiniging.
Met de verbreding van het bodembeleid (dus niet de blik beperken tot sanering van verontreinigingen) zal onze rol als ontwikkelaar en politieke organisatie (politiek forum / discussieplatform) van groter belang worden. Denk bijvoorbeeld aan ontwikkelingen die gaande zijn en discussies die gevoerd worden rondom het gebruik van bodem voor toepassing van WKO, geothermie of CO_2-opslag. Maar ook de betekenis van bodem voor de kwaliteiten van water, biodiversiteit en ruimtegebruik. Communicatie is daarbij een belangrijk instrument dat ingezet kan worden om de verbreding van ons bodembeleid het gewenste draagvlak te geven.

De inzet van ons bodembeleid richt zich op:

- **Het maken van afspraken over de aanpak van spoedlocaties.**

  Dit betekent om te beginnen dat de spoedlocaties met humane risico's uiterlijk in 2010 in kaart zijn gebracht.
- **Het benutten van de kansen van de ondergrond en het verschaffen van instrumenten hiervoor, met behoud van kwaliteit.**

  Het (nieuw) op te stellen lokaal bodembeleid biedt ons hiervoor de mogelijkheden
- **Het optimaliseren van samenhang en samenwerking tussen de verschillende beleidsdoelen (energie, water, biodiversiteit, bodem en ruimtelijke ontwikkeling) teneinde de meest efficiënte benadering te bereiken.**

  Om de verbreding van bodem te bewerkstelligen willen we in 2011 starten met het opstellen van lokale bodemambities.
- **Het verwerven van kennis over de risico's van het gebruik van de ondergrond.**

  Bijvoorbeeld door vaststelling en actueel houden van een gemeentedekkende bodemkwaliteitskaart.

5 ENERGIE EN KLIMAAT

5.1 Energie en klimaat: Waalwijk klimaatneutraal in 2043

De samenleving heeft behoefte aan een praktisch onbegrensde beschikbaarheid van energie door onze toenemende “energieconsumptie”. Om in deze energiebehoefte te voorzien wordt tot nu toe bijna alleen gebruik gemaakt van fossiele energiebronnen. Deze fossiele bronnen kennen verschillende problemen.
Zo leidt ‘fossiel’ tot CO_2-uitstoot. Vele signalen wijzen in de richting van een mondiale klimaatverandering als gevolg van deze uitstoot van CO_2.. Op de tweede plaats vormt de eindigheid van fossiele energiebronnen een probleem voor de toekomstige energievoorziening. Tenslotte staat de leveringszekerheid van energie onder druk wanneer deze deels blijft plaatsvinden vanuit minder stabiele regio’s.
Hoewel nog veel onzeker is met betrekking tot de precieze mechanismen in het klimaatsysteem wegen bovenstaande redenen voor Waalwijk zwaar genoeg om een actieve gemeente op energiebeleid te blijven. Dit vertaalt zich in onze ambitie om in 2043 klimaatneutraal te zijn. Een klimaatneutrale gemeente stoot in de eindsituatie netto in een jaar geen broeikasgassen (CO_2, CH_4, N_2O, CFK’s) uit om tegemoet te komen aan de lokale energievraag. Eventueel kan uitstoot worden gecompenseerd.

Wij zijn ons bewust van de zeer beperkte impact van klimaat en energieactiviteiten door Waalwijk op het mondiale probleem. Echter om tot een oplossing te komen, moet eenieder en dus ook de Waalwijkse samenleving zijn verantwoordelijkheid nemen. Daarbij benaderen we energie en klimaat nadrukkelijk ook vanuit de raakvlakken en kansen die er liggen met andere beleidsterreinen. Denk bijvoorbeeld aan ruimtelijke inrichting (waterberging, gebruik van groen en openbare verlichting), bodem (toepassing van WKO en geothermie) en geluid en luchtkwaliteit (toepassing van elektrisch rijden).

5.2 De uitgangspositie

Al jaren neemt Waalwijk haar rol op energie en klimaatgebied serieus. Wij zijn een actieve gemeente. Het meest in het oogspringend is het ecopark waar een zonnecentrale van 4212 zonnepanelen en 5 windturbines voor ongeveer 6000 huishoudens duurzame elektriciteit leveren. En door slim gebruik te maken van landelijke subsidiegelden heeft Waalwijk de afgelopen jaren het resultaat van haar eigen inzet in energieprojecten kunnen vergroten.

In 2009 (Routekaart “Naar een klimaatneutraal Waalwijk”) bleek dat ons energiegebruik (teruggerekend per inwoner) heel dicht in de buurt van het Nederlands gemiddelde ligt.
De belangrijkste “energieverbruikende sectoren” in Waalwijk zijn: handel, industrie, bestaande woningen, vracht- en bestelauto’s, en personenvervoer.
Meer ondergeschikt zijn de sectoren: openbare verlichting, nieuwbouwwoningen, glastuinbouw, akkerbouw, veehouderij, nieuwbouw kantoren, bestaande kantoren, horeca, openbaar bestuur, onderwijs, gezondheid- en welzijnszorg, cultuur en recreatie, rioolpompen en gemalen en openbaar vervoer (bus).

Als fundament voor het huidige en toekomstige energie en klimaatbeleid is de eerder genoemde routekaart opgesteld die moet leiden naar een klimaatneutraal Waalwijk.
Het Rijk heeft in het werkprogramma “Schoon en zuinig” haar klimaatambities uitgewerkt. Het Rijk heeft zich wat klimaatbeleid betreft voor 2020 drie doelen gesteld: Een jaarlijkse energiebesparing van 2%, een aandeel van 20% duurzame energie en 30% broeikasgasreductie ten opzichte van 1990.

VNG heeft namens de gemeenten met het Rijk een klimaatakkoord gesloten waarin afspraken zijn gemaakt om uitvoering te geven aan het werkprogramma “Schoon en zuinig”. Onze eigen ambities gaan in de routekaart verder dan de ambities van Rijk en VNG.

Om klimaatneutraal te zijn in 2043 hebben wij “gisteren” al actie ondernomen. Een eerste energieprogramma 2009-2012 is opgesteld en in gang gezet om op weg te gaan naar verwezenlijking van onze energie en klimaat ambities. Dit programma is het eerste in een rij van elkaar in de tijd opvolgende programma’s.

5.3 Waalwijkse kernwaarden of principes

Ons energie en klimaatbeleid wordt nu, en zal ook in de toekomst, worden gekenmerkt door een aantal kernwaarden of principes die wij in Waalwijk belangrijk vinden. Dit zijn:

- De Trias-energetica: Een strategie voor het bereiken van een zo duurzaam mogelijke energievoorziening. Het is een strategie die drie stappen kent die opeenvolgend genomen worden, zodanig dat eerst zoveel mogelijk maatregelen uit stap 1 worden genomen; kan dit niet meer verantwoord gedaan worden, dan zoveel mogelijk maatregelen uit stap 2 en tenslotte een eventuele restvraag met stap 3:
  - Stap 1. Beperk de energievraag zoveel mogelijk;
  - stap 2. Produceer en gebruik zoveel mogelijk duurzame energie;
  - stap 3. Als nog fossiele bronnen gebruikt moeten worden, doe dit zo efficiënt mogelijk.
- Het 3 P-model: PPP staat voor de drie elementen people (mensen) planet (planeet/milieu) en profit (opbrengst/winst), die in een harmonieuze wijze gecombineerd dienen te worden. (energieprogramma Waalwijk 2009-2012);
- Geïntegreerd ontwerpen wat inhoudt dat bij een ontwerpproces vanaf het eerste begin alle disciplines (opdrachtgever, architect, installatieadviseur, duurzaamheid, gebruikers etc.) in het ontwerpteam meedenken en meebeslissen;
- Waalwijk wil zoveel mogelijk zelfvoorzienend zijn en voor zover dit niet lukt (tijdelijk) een deel inkopen;
- Bij ruimtelijke ontwikkelingen zijn de kansen voor energie en klimaat(adaptatie) leidende principes;
- De gemeente werkt pro-actief mee aan het bevorderen en ondersteunen van duurzame vormen van energieopwekking.

5.4 Ontwikkelingen

Op het gebied van klimaat en energie zien wij een aantal ontwikkelingen en trends, zowel landelijk, regionaal als lokaal. Deze ontwikkelingen zijn relevant voor ons beleid. Belangrijke elementen zijn hieronder op een rij gezet:

- De vraag naar energie zal de komende jaren substantieel blijven stijgen; wij zijn energieverslaafd!
- Eenvoudig winbare fossiele olie- en gasreserves raken op.
- Mondiaal wordt een krachtig klimaat- en energiebeleid bemoeilijkt door sterk uiteenlopende belangen en het veelal leggen van de nadruk op economische groei.

- Als gevolg van gebleken gebreken in gezagdragende klimaatonderzoeksrapporten van het IPCC en de wijze van berichtgeving in de media hierover wordt het maatschappelijke draagvlak voor klimaat en energie aangetast.
- De provincie Noord-Brabant werkt aan een masterplan energie (2010-2020) met een 7-tal speerpunten; zonne-energie, elektrisch rijden, slimme netwerken, biomassa, warmte, gebouwde omgeving, decentrale netwerken en windenergie.
- De ontwikkelingen ten aanzien van duurzame energie (bijvoorbeeld zeer snelle technologische ontwikkelingen) nemen een steeds grotere vlucht.

5.5 Onze inzet voor energie en klimaat de komende jaren

Klimaatverandering en de energieproblematiek zijn mondiale problemen. De gemeente Waalwijk beseft dat zij op die mondiale schaal slechts een beperkte invloed heeft. Maar tegelijkertijd beseffen wij ook dat veel activiteiten in Waalwijk een bijdrage te leveren hebben en kúnnen hebben in de oplossing van deze problematiek. En op deze activiteiten hebben wij wel invloed. Wij wenden die invloed vooral aan in onze rol als stimulator, dienstverlener maar ook als ontwikkelaar en beheerder. Bijvoorbeeld door het inzetten / gebruik van het instrument GPR-gebouw waarmee de gemeente o.a. energieambities stelt voor nieuw te bouwen en te verbouwen panden in Waalwijk. Bovendien is communicatie in de zin van voorlichting, creëren van draagvlak en “het in beweging krijgen van anderen” voor een thema als energie en klimaat belangrijk. Juist omdat via het klassieke instrumentarium van vergunningverlening en handhaving de beïnvloedingsmogelijkheden van de gemeente beperkt zijn.
Niet onbelangrijk om te benoemen is ook de rol die de gemeente als (politieke) organisatie heeft om het goede voorbeeld te geven. Denk daarbij aan bijvoorbeeld duurzaam inkopen waarmee de gemeente kan sturen op de milieu-impact van haar inkopen en aanbestedingen.

Omdat de gemeente Waalwijk op de lange termijn een energietransitie wil bewerkstelligen zijn voor de periode tot aan 2013 in een energieprogramma al verschillende acties uitgewerkt. Wij focussen ons daarbij op een paar hoofdthema’s.

- **De gemeente Waalwijk geeft het goede voorbeeld.**

Wij beseffen ons dat we als gemeente binnen het thema energie en klimaat een voorbeeldfunctie en trekkersrol hebben. Een voorbeeld om deze rol in te vullen is de verduurzaming van ons gemeentelijk wagenpark wat de reductie van de uitstoot van broeikasgassen en andere schadelijke stoffen moet verminderen. Waar technisch en financieel mogelijk zal het beschikbare dakoppervlak van gemeentelijke gebouwen voorzien worden van zonnecellen.

- **Winst voor energie en klimaat door communicatie**

Een belangrijke randvoorwaarde voor succesvol energie en klimaatbeleid is communicatie. Communicatie die gericht is op alle doelgroepen binnen de gemeente en een consistente visie voor de lange termijn overbrengt. Hiertoe is een communicatieplan opgesteld.

- **Winst voor energie en klimaat bij huishoudens**

Alle huishoudens in Waalwijk verbruiken energie en moeten daarmee ook een bijdrage leveren aan onze gezamenlijke inspanning voor energie en klimaat. De gemeente zal huishoudens stimuleren en voorwaarden scheppen om energiezuiniger te zijn. Wij denken bijvoorbeeld aan zaken als het toepassen van niet-woninggebonden energiebesparende maatregelen, aanschaf energiezuinige apparatuur (A-label) en inkoop van 100% duurzame elektriciteit.
Maar de huishoudens hoeven het niet alleen te doen. De gemeente Waalwijk zal bijvoorbeeld met woningcorporaties nieuwe afspraken maken voor het nemen van energiebesparende maatregelen

in bestaande huurwoningen. In het bestemmingsplan buitengebied is opgenomen dat bij een lagere EPC mensen de mogelijkheid hebben om extra bouwvolume te realiseren.

- **Winst voor energie en klimaat bij bedrijvigheid**

Naast aandacht voor energie bij de Waalwijkse burger en onze eigen inspanningen, vinden we het belangrijk dat ook binnen de bedrijvigheid in Waalwijk kansen liggen voor energie en klimaat. Die kansen moeten aangegrepen worden zeker gezien het feit dat een belangrijke hoeveelheid van het Waalwijks energieverbruik in deze sector omgaat. De komende jaren zetten we dan ook in op zaken als energiezuinige bedrijven en bedrijfsterreinen, doorontwikkeling van windenergie voor haven- en industrieterreinen, realisatie van een bio-energiecentrale in Waalwijk en een stimuleringsfonds voor klimaatprojecten.

6 EXTERNE VEILIGHEID

6.1 Externe veiligheid: maatschappelijk aanvaardbare risicosituaties

Onder externe veiligheid verstaan we:"Het beheersen van risico's die het gevolg zijn van de productie, de opslag, het gebruik en het transport van gevaarlijke stoffen". Gebruik, transport en productie van deze gevaarlijke stoffen is noodzakelijk vanwege onze behoeften aan (consumptie)goederen, maar brengt wel risico's met zich mee. Hoewel de kans op ongelukken met gevaarlijke stoffen klein is, kunnen de gevolgen groot zijn. Het is dus van groot belang om risico's waar mogelijk te voorkomen en waar aanwezig zo goed mogelijk te beheersen.

In onze beleidsvisie externe veiligheid (juni 2008) hebben wij dit vertaald in de volgende ambitie:"De gemeente Waalwijk wil zorgen voor een blijvend maatschappelijk aanvaardbare risicosituatie voor burgers in relatie tot activiteiten met gevaarlijke stoffen in de omgeving."

6.2 De uitgangspositie

De gemeente Waalwijk heeft een Beleidsvisie externe veiligheid opgesteld waarin wij aangeven welke risico's de gemeente acceptabel vindt en op welke manier wij deze risico's willen beheersen. Binnen onze gemeente zijn geen saneringssituaties meer. Binnen het invloedsgebied van diverse risicobronnen bevinden zich nog altijd grote bevolkingsconcentraties, waaronder kwetsbare objecten met verminderd zelfredzame personen. Groepsrisico is een blijvend aandachtspunt bij ruimtelijke ontwikkelingen. De bevolking geeft via buurtonderzoeken aan geen directe risicobronnen in haar omgeving te ervaren.

De wetgever heeft naar aanleiding van gebeurtenissen in het verleden de veiligheidslat momenteel erg hoog liggen. De landelijke visie en regelgeving aangaande externe veiligheid is echter nog steeds volop in ontwikkeling en rekenmethodes veranderen voortdurend. Waalwijk beweegt mee met deze ontwikkelingen.

Onze huidige aanpak via de milieuwet- en regelgeving hebben we vastgelegd in de beleidsvisie externe veiligheid (2008). Hiermee borgen wij de aanpak van externe veiligheid in onze gemeente. Tegenwoordig is bij alle nieuwe vergunningen, ruimtelijke plannen en andere relevante ontwikkelingen externe veiligheid één van de aspecten die standaard aan de orde komt. De gemeente Waalwijk houdt het landelijk risicoregister bij waarop de risicoveroorzakende objecten in de gemeente zijn opgenomen. Daarin zien we dat binnen de gemeente momenteel een twintigtal bedrijven zijn gevestigd waar in het kader van het besluit externe veiligheid inrichtingen (BEVI) externe veiligheid een rol speelt. Enkele BEVI-bedrijven die in Waalwijk gevestigd zijn vallen onder het gezag van de provincie Noord-Brabant. Alle BEVI-bedrijven voldoen aan de wet- en regelgeving. Met het vaststellen van de parapluherziening Bedrijventerreinen en bevi (2010) worden nieuwe saneringssituaties voorkomen.

Naast de aanwezigheid van deze "stationaire risicobronnen" zien we ook dat er over en langs het grondgebied van de gemeente Waalwijk gevaarlijke stoffen worden vervoerd per schip en over de weg. Momenteel zijn hier geen saneringssituaties. Groepsrisico is bij ontwikkelingen een blijvend aandachtspunt.
Niet alleen per as en water maar ook via buisleidingen verloopt transport van gevaarlijke stoffen door Waalwijk. Binnen het grondgebied van de gemeente Waalwijk bevinden zich meerdere hogedruk aardgasleidingen. Het ontwerp-Besluit externe veiligheid buisleidingen is gepubliceerd en zal op z'n vroegst medio 2010 in werking treden. De consequenties zijn nog niet bekend.
Afgezien van nieuwe wettelijke ontwikkelingen is Waalwijk in een beheerssituatie gekomen.

6.3 Waalwijkse kernwaarden of principes

Ons externe veiligheidsbeleid wordt gekenmerkt door een aantal kernwaarden of principes die wij in Waalwijk belangrijk vinden:

- Voor onze inwoners wordt een veilige woonomgeving gecreëerd.
- Nieuwe kwetsbare objecten met verminderd zelfredzamen (zoals verzorgingstehuizen en basisscholen) staan wij niet toe binnen invloedsgebieden.
- Bij ruimtelijke ontwikkelingen zoals het vestigen van nieuwe bedrijven zal worden gestreefd om woonwijken niet binnen de invloedsgebieden te laten vallen.
- Vanuit economische en sociaal perspectief wordt bedrijven voldoende kansen geboden om zich in Waalwijk te vestigen, een gezonde bedrijfsvoering te ontwikkelen en werkgelegenheid te creëren.
- Nieuwe bevi bedrijven staan wij slechts toe op bedrijventerrein Haven. Plaatsgebonden risicocontouren van nieuwe en waar mogelijk ook bestaande bevi bedrijven mogen niet reiken over percelen van andere bedrijven. De plaatsgebonden risicocontouren mogen wel liggen op gronden waar geen mensen verblijven of werken. Indien niet aan deze eisen wordt voldaan staan wij de vestiging van nieuwe bevi bedrijven alleen toe als er zwaarwegende belangen zijn.

6.4 Ontwikkelingen

Op het gebied van externe veiligheid zien wij een aantal ontwikkelingen en trends, zowel landelijk, regionaal als lokaal. Deze ontwikkelingen zijn relevant voor ons beleid. Belangrijke elementen zijn hieronder op een rij gezet:

- In aantocht is een nieuwe AMvB aangaande milieukwaliteitseisen externe veiligheid voor het vervoer van gevaarlijke stoffen door buisleidingen.
- Externe veiligheid is een deelaspect van zowel de structuurvisie van de provincie als die van de gemeente. Beiden zullen naar verwachting in 2010-2011 hun beslag krijgen.
- De regelgeving is continue in beweging (zoals wijzigende rekenmodellen).

6.5 Onze inzet voor externe veiligheid de komende jaren

Onze rol op het gebied van externe veiligheid is met name ingegeven door onze kerntaken en vanuit het instrumentarium dat vanuit de ruimtelijke ordening, vergunningverlening en handhaving daarvoor tot onze beschikking staat. Samenwerking tussen verschillende gemeentelijke disciplines, gemeenten, provincie en de (regionale) brandweer is daarbij belangrijk.
Het ruimtelijke inrichtingsinstrument zetten wij via de Wet ruimtelijke ordening en nieuwe bestemmingsplannen in om “gevaarlijke activiteiten” op de juiste plek in Waalwijk te krijgen en of op de juiste plek te houden. Daarnaast wordt de Wabo-vergunning ondersteunend ingezet om het extern veiligheidsbeleid vorm te geven. Het instrument routering voor gevaarlijke stoffen om de risico’s bij transport van gevaarlijke stoffen in kwetsbare gebieden te verkleinen behoeft niet te worden ingezet, omdat uit onderzoek is gebleken dat het instrument geen vergroting van de veiligheid van bewoners biedt.

Ook vinden wij communicatie over externe veiligheid belangrijk. Bijvoorbeeld om basisscholen en andere objecten met verminderd zelfredzame personen in invloedsgebieden voor te bereiden op mogelijke

calamiteiten en de bevolking te informeren. De gemeente Waalwijk maakt onderdeel uit van de veiligheidsregio Midden- en West-Brabant; een samenwerkingsverband tussen 26 gemeenten en hulpdiensten. De aandacht voor externe veiligheid en ook communicatie over externe veiligheid verloopt in eerste instantie via deze veiligheidsregio. Waar mogelijk zal de gemeente hen ondersteunen. Maar ook door het actueel houden en beschikbaar stellen van het risicoregister met daarin de risicoveroorzakende objecten in de gemeente communiceert de gemeente over externe veiligheid. Op deze manier willen wij dat de inwoners van Waalwijk hun gevoel van een veilige omgeving blijven ervaren.

Dus vanuit de verantwoordelijkheid om burgers een veilige leefomgeving te bieden en vanuit het besef dat risico's onvermijdelijk zijn, richt onze inzet voor externe veiligheid zich op:

- **Actueel houden van kennis:**
  Externe veiligheid is een dynamisch thema, visie, regelgeving en rekenmethodes zijn continue aan verandering onderhevig. Omdat wij aan wet- en regelgeving moeten voldoen, maar ook omdat wij de mogelijkheden van wijzigingen ten volle willen benutten moeten wij onze kennis over externe veiligheid up-to-date houden. Alleen dan kunnen wij als gemeente meebewegen met externe veiligheidsontwikkelingen.
- **Uitvoering geven aan het programma externe veiligheid:**
  De gekozen beleidslijnen vertalen we naar concrete acties en maatregelen die gebundeld worden in een uitvoeringsprogramma. Aan de maatregelen wordt een planning en een capaciteitsraming gekoppeld. Samenwerking tussen verschillende gemeentelijke disciplines, maar ook met andere partijen, zoals de regionale brandweer, omliggende gemeenten, milieudiensten en de provincie staat daarbij centraal. Het uitvoeringsprogramma kent een looptijd van vier jaar. Eén van de programmaonderdelen is het actualiseren van de beleidsvisie externe veiligheid, zodra de wetgeving enigszins tot rust is gekomen.
- **Verankering van externe veiligheid in ruimtelijke plannen:**
  De kracht van externe veiligheidsbeleid zit hem niet alleen in het hebben van een Beleidsvisie externe veiligheid. Juist door externe veiligheid onderdeel uit te laten maken van de inzet van de nieuwe bestemmingsplannen wordt externe veiligheid onderdeel van verschillende beleidsvelden. Daarmee ontstaat een gedeelde verantwoordelijkheid en worden voorwaarden geschapen voor benutting van kansen die wet- en regelgeving biedt.
- **Gebruikmaken van kansen**
  Bij ruimtelijke ingrepen zal voortdurend aandacht zijn om ongewenste situaties, zoals grotere bevolkingsconcentraties in de invloedsgebieden te voorkomen, dan wel te niet te doen. In die gevallen dat dit niet mogelijk is zal pragmatisch gezocht worden naar mogelijkheden om de gevaren te beperken.
- **Actualiseren van het extern veiligheidsbeleid**
  Nieuwe wettelijke ontwikkelingen en nieuwe mogelijkheden om op te nemen in het extern veiligheidsbeleid maken dat een actualisering van het beleid zinvol is. Gedacht kan worden aan een generieke groepsrisicoverantwoording van gebieden waar weinig risico's zijn.

7 GELUID

7.1 Geluid: niet meer geluidshinder

Geluid wordt op verschillende plekken en verschillende momenten verschillend beleefd. Soms worden wettelijke normen overschreden zonder dat daar hinder van wordt ondervonden. Op andere momenten en plekken wordt ruimschoots aan de wettelijke normen voldaan en wordt geluid desondanks als hinderlijk ervaren. Daarom voert Waalwijk voor verschillende gebieden passend geluidsbeleid.

Het geluidbeleid wordt afgestemd op de geluidsniveaukaart van Waalwijk. Gestreefd wordt naar het minimaal handhaven van de huidige geluidsniveaus. Waar dat niet mogelijk is wordt er naar gestreefd om het aantal geluid gehinderden per saldo lager te krijgen.

7.2 De uitgangspositie

Het thema geluid speelt vooral een rol bij het verkeer en de industrieterreinen in de gemeente Waalwijk. Geluidsoverlast veroorzaakt door huishoudens, zoals burengerucht is gering (bevolkingsenquête december 2003). Met uitzondering van de Beleidsnotitie geluidsapparatuur ter voorkoming van schade aan vruchten en gewassen (September 2009) en ontheffingenbeleid voor de horeca zijn de APV-geluidthema's niet uitgewerkt. Het Beleid hogere waarde Wet geluidhinder is na een interne evaluatie in april 2010 geactualiseerd.

Ten zuiden van de A59, op enkele locaties aan weerszijden van de N261 en een aantal doorgaande gemeentelijke wegen vindt momenteel de grootste geluidsoverlast plaats. Het gezoneerde Industrieterrein Haven (1-6) is akoestisch "vol". Het gevolg is dat nieuwe bedrijven en uitbreidingen van bestaande bedrijven akoestisch nauwelijks inpasbaar zijn. Deze rekenpunten bevinden zich in Besoyen en het centrum van Waalwijk ten zuiden van het industrieterrein Haven. Daarnaast is ook een knelpunt aan de westzijde ontstaan door een verschuiving van de zone. Geluidsoverlast van het industrieterrein is in feite alleen theoretisch aanwezig aangezien de A59 voor meer geluidsoverlast zorgt; wat niet wegneemt dat er op enkele rekenpunten sprake is van een wettelijke overschrijding. Een zonebeheerplan voor dit gedeelte van het industrieterrein waardoor de overschrijding op termijn ongedaan gemaakt kan worden, kan een oplossing bieden voor dit knelpunt. Daarom wordt gestart met het opstellen en vaststellen van een geluidreductieplan, volgens de Crisis- en herstelwet. Vervolgens zal op basis hiervan een zonebeheerplan worden opgesteld dat daarna met het daaraan gekoppelde bestemmingsplan bedrijven aan de gemeenteraad wordt voorgelegd.
Hieruit blijkt de relatie tussen een nieuw zonebeheerplan en bestemmingsplan dat van belang is voor de herinrichting van het industrieterrein. De revitalisering van industrieterrein Haven, waarbij afschermende bebouwing is voorzien is daarbij een belangrijk element.
Enigszins vergelijkbaar is het knelpunt van de geluidzone van Haven Zeven. Het knelpunt van vergunningverlening kon in dit geval worden opgelost door zoneverruiming in combinatie met een zonebeheerplan. Het bestemmingsplan Haven Zeven waar dit in wordt vastgelegd is in 2010 door de raad vastgesteld.

In de toekomst wordt de N261 omgebouwd tot autoweg en wordt de knoop met de A59 volledig herzien. Anticiperend op deze ontwikkeling is een geluidsstudie uitgevoerd om vroegtijdig de gevolgen die dit heeft voor de geluidslast in Waalwijk in kaart te brengen en preventieve maatregelen te kunnen nemen. Hieruit blijkt dat hoge schermen op cruciale punten onontbeerlijk zijn.

In onze gemeente heeft circa een kwart van de woningen een geluidsbelasting op de gevel, die hoger of gelijk is aan de landelijke voorkeurswaarde. Het zijn situaties die vaak vanuit het verleden zijn ontstaan. Voor een aantal geldt dat in de wet geluidhinder is geregeld dat deze situaties gesaneerd moeten worden. Hiervoor wordt (Rijks)subsidie verstrekt vanuit de Investeringsregeling Stedelijke Vernieuwing; ook Waalwijk maakt hier gebruik van.
De meeste overige woningen zijn na 1986 gebouwd. Bij deze woningen voldoet het geluidsniveau in de woning aan de wettelijke normen. Een sanering is hierdoor niet noodzakelijk.

Het laatste decennium zijn er steeds minder geluidsklachten binnen gekomen over geluidsoverlast door horeca en evenementen. Dit kan als oorzaak hebben dat de jeugd naar de grotere omliggende steden trekt maar ook door het handhavende optreden van de gemeente.

Naast gebieden met een behoorlijke geluidsimpact mag niet vergeten worden dat in Waalwijk ook het natuurmonument “Het Eendennest” ligt, een zogenaamd stiltegebied. Daarnaast grenst Waalwijk aan een ander stiltegebied: De Loonse en Drunense duinen. Deze gebieden worden extra beschermd tegen geluidsoverlast.

7.3 Waalwijkse kernwaarden of principes

Ons geluidbeleid wordt nu, en zal ook in de toekomst, worden gekenmerkt door een aantal kernwaarden of principes die wij in Waalwijk belangrijk vinden. Dit zijn:

- Het beperken van klachten over industriële geluidsoverlast in Waalwijk.
- Beperken van het aantal geluidgehinderden wegverkeerslawaai en het voorkomen van nieuwe hoogbelaste woningen.
- Beheersing van geluidhinder door toepassing van de voorkeursvolgorde: eerst bronmaatregelen, dan overdrachtsmaatregelen en dan pas maatregelen bij het ontvangende object toepassen.
- Toepassing van kwaliteitsprofielen voor gebiedsgericht maatwerk ten aanzien van geluid. N.B. Deze kwaliteitsprofielen moeten nog worden opgesteld (zie 7.5)
- Passende geluidsruimte t.b.v. ontwikkeling van bedrijvigheid op bedrijventerreinen
- Behoud en waar mogelijk uitbreiding van stilte in het buitengebied en specifiek in onze natuurgebieden.

7.4 Ontwikkelingen

Op het gebied van geluid zien we een aantal ontwikkelingen en trends, zowel landelijk, regionaal als lokaal. Deze ontwikkelingen zijn relevant voor ons beleid. Belangrijke elementen zijn:

- De intensiteit van lokaal verkeer zal toenemen en daarmee de geluidsimpact van (lokaal) verkeer.
- De ontwikkelingen op het gebied van en aandacht voor elektrisch rijden nemen een grote vlucht. Dit heeft een positief effect op de geluidsimpact van verkeer en vervoer op haar omgeving.
- Sinds de jaren negentig wordt er gewerkt aan een gevelsaneringsprogramma, dat vooralsnog doorloopt tot 2020. De verwachting daarbij is dat het programma uit het ISV gehaald zal worden.

- Mogelijk komen er op termijn geluidproductieplafonds voor autosnelwegen, provinciale en gemeentelijke wegen. De wegbeheerders worden daarmee verantwoordelijk voor te hoge geluidsniveaus.
- De nieuwe Crisis- en Herstelwet stelt dat bij gezoneerde industrieterreinen met overschrijding een geluidsreductieplan moet worden opgesteld waarin wordt aangegeven op welke wijze de overschrijding ongedaan wordt gemaakt.
- Met het van kracht worden van de Wabo wordt het aantal categorieën grote lawaaimakers ingeperkt. Dit kan gevolgen hebben voor de al dan niet noodzaak van een gezoneerd industrieterrein.

7.5 Onze inzet voor geluid de komende jaren

Ten aanzien van geluid heeft de gemeente Waalwijk vooral haar rol als regelgever en handhaver te vervullen. Op dit gebied hebben wij wettelijke verplichtingen. Wij moeten zorgen dat de geluidsimpact binnen de gestelde normen blijft.

Los van onze wettelijke verplichtingen om te zorgen dat de geluidsimpact binnen de gestelde normen blijft, zal de kern van het geluidsinstrumentarium voor Waalwijk bestaan uit het gebruik van kwaliteitsprofielen. Voor verschillende gebiedstypen (woonwijk, centrum, kleine kern, bedrijventerrein en buitengebied) wordt een referentiewaarde voor het geluidsniveau bepaald en een ambitiekwaliteit gegeven. Op basis van deze geluidsniveaus kunnen we per gebiedstype indien noodzakelijk of wenselijk een maximale ontheffingswaarde worden vastgesteld. Met deze (nog te ontwikkelen) kwaliteitsprofielen wordt dus maatwerk mogelijk. Nog meer maatwerk en een passende oplossing voor de geluidsproblematiek op bedrijventerrein Haven, biedt t.z.t. de eerder genoemde invoering van een geluidsreductieplan.

Daarnaast kunnen wij als ontwikkelaar en beheerder van wegen, woningen en industrieterreinen de geluidsimpact van ontwikkelingen beïnvloeden. Denk daarbij aan de keuzemogelijkheid voor het al dan niet toepassen van bepaalde wegdeksoorten of het dusdanig situeren van nieuwe gebouwen dat zij een soort van “natuurlijke” geluidswal worden. Dat dit een flinke opgave is mag niet onvermeld blijven.

Zoals eerder geschetst wordt de meeste geluidsimpact in Waalwijk veroorzaakt door verkeer en industrie. Daarom ook dat met de geluidsdruk van deze sectoren in het achterhoofd onze inzet focust op:

- **Verkeersgeluid aanpakken bij de bron:**

  Het beste is natuurlijk om te voorkomen dat verkeersgeluid ontstaat of dat de hoeveelheid geluid zo klein mogelijk is. Dit kan de gemeente doen door bijvoorbeeld snelheidsbeperkende maatregelen in te voeren, een “groene golf” voor opeenvolgende verkeerslichten in te stellen of door geluidsreducerend wegdek toe te passen.
- **Industrielawaai**

  Vergunningen van bedrijven worden regelmatig geactualiseerd, waarbij zij verplicht worden om de best beschikbare middelen toe te passen. Daarnaast wordt bij nieuwe bedrijven en bedrijven welke een geluidrelevante veranderingen doorvoeren een akoestisch onderzoek gevraagd als ze zijn gelegen op een gezoneerd industrieterrein. Op een gezoneerd industrieterrein ligt de geluidruimte per kavel vast. Voor het industrieterrein Haven wordt een geluid reductieplan opgesteld.
- **Afscherming van geluid**

  Daarbij gaat het om bijvoorbeeld het plaatsen van een geluidsscherm of –wal. Dit is echter alleen mogelijk bij voldoende ruimte tussen de geluidsbron en de ontvanger. In Waalwijk worden dit soort maatregelen dan ook alleen op haalbaarheid onderzocht bij de aanleg en reconstructie van de A59,

N261 en nieuwe ringwegen (de zogenaamde stroomwegen) en bij de bouw van geluidsgevoelige bestemmingen langs deze wegen.
Afscherming kan niet alleen door geluidsschermen of geluidswallen, maar ook door de situering van nieuwe gebouwen en ontwikkelingen. Door een slimme locatiekeuze en situering kan daarmee namelijk een geluidsafschermende functie voor de omgeving gecreëerd worden. De Visie Bedrijventerreinen erkent deze problematiek ook als een majeur probleem en stelt voor zones in te stellen op het bedrijventerrein waarin de zwaardere bedrijven, inclusief de geluidsproducenten, zover mogelijk van de woonbebouwing naar het noorden worden geplaatst. Op korte termijn is dit uitvoeringstechnisch en financieel praktisch niet uit voerbaar. Op langere termijn liggen hier echter wel de definitieve oplossingen en kansen, maar hier is nader onderzoek voor nodig en intensieve afstemming met de betrokken bedrijven. De oplossingen zullen vertaald moeten worden naar het bestemmingsplan.

- **Gevelmaatregelen**

In Waalwijk zijn er woningen die een te hoge geluidsbelasting op de gevel hebben. Deze woningen staan op de zogenaamde A-lijst en worden gesaneerd. Dat wil zeggen dat er passende maatregelen worden genomen aan de woning om de geluidsbelasting in de woning te verlagen. De sanering van naar schatting 269 woningen in Waalwijk zal de komende vier jaar worden afgerond.

- **Gemeentelijk verkeers en vervoersplan**

Dit plan heeft directe gevolgen voor de geluidbelasting en luchtkwaliteit. Een integrale beoordeling over wat we willen en wat wenselijk is, kan de basis zijn voor een nieuw plan. Een geluidskaart zou hiervoor een ondersteuning kunnen bieden.

8 LICHT

8.1 Licht: terugkeer van de kwaliteiten van de nacht

Een relatief nieuw onderwerp op de milieuagenda is lichtvervuiling. Lichtvervuiling is de verhoogde helderheid van de nachtelijke omgeving door overmatig gebruik van kunstlicht. Deze problematiek wordt o.a. veroorzaakt door de reflectie van openbare verlichting en uitstraling van kassencomplexen, sportveld- en terreinverlichtingen, maar bijvoorbeeld ook door reclame-uitingen en verlichting van gebouwen.
Consequentie van al dat licht is dat het in onze samenleving nagenoeg onmogelijk is geworden om nog plekken te vinden waar de nacht nog echt donker is. Tijdens de Nacht van de Nacht is dit duidelijk waar te nemen. De gemeente Waalwijk ziet het belang in van donkerte voor mens en natuur en de afbreuk die lichtvervuiling hieraan toebrengt. Naast de intrinsieke kwaliteiten van donkerte heeft een gefundeerde visie op licht ook zo zijn impact op andere beleidsterreinen. Denk bijvoorbeeld aan energie (vermindering van verlichting draagt bij aan energiebesparing) en aan de verbetering van de natuurlijke leefomgeving als gevolg van vermindering van lichtuitstraling. Wij zetten ons dan ook in voor de terugkeer van de kwaliteiten van de nacht.

8.2 De uitgangspositie

Onderzoek door de stichting Natuur en Milieu uit 2000 liet zien dat t.o.v. eerdere metingen in 1992/1993 de hoeveelheid opgaand licht in Waalwijk toegenomen was, zoals dat ook in heel Nederland het geval was.
De gemeente Waalwijk heeft de afgelopen jaren met name op het gebied van de openbare verlichting maatregelen genomen die een positieve bijdrage hebben gehad ten aanzien van de beperking van lichtvervuiling. Op basis van ons beleidsplan openbare verlichting stonden en staan wij bij de vernieuwing van de openbare verlichting stil bij zaken als:”de relatie tussen licht, donkerte en de veiligheidsbeleving van mensen, de reductie van de uitstraling van licht naar de lucht en energiebesparing”.

Niet of nauwelijks is nog stilgestaan bij de lichtwinst (en energiewinst) die nog te behalen is bij gebouw- en reclame verlichting. Hier hebben we tot op heden geen handvatten voor. Ook speelt hierbij dat de gemeente Waalwijk over het algemeen geen eigenaar is van de gebouwen en reclameverlichting; daarmee wordt het “regelen van de aan en uitknop van de verlichting” dus moeilijker.

8.3 Waalwijkse kernwaarden of principes

Onze inspanningen om lichtvervuiling te beperken worden ingegeven door een aantal kernwaarden of principes die wij in Waalwijk belangrijk vinden:

- Verlichting van openbare ruimte, wegen, gebouwen en bedrijven alleen waar dit noodzakelijk of wenselijk is voor de veiligheid.
- Natuurgebieden worden beschermd tegen lichtvervuiling.

8.4 Ontwikkelingen

Op het gebied van licht en donkerte zien we een paar ontwikkelingen en trends, zowel landelijk, regionaal als lokaal. Deze ontwikkelingen zijn relevant voor ons beleid en zijn daarom hieronder op een rij gezet.

- Donkerte wordt een steeds schaarser goed in Nederland; per jaar neemt de verlichting in Nederland met ca. 5%. toe.
- De maatschappelijke aandacht voor lichtvervuiling, en daarmee het draagvlak voor het optreden tegen lichtvervuiling neemt toe.
- Er zijn steeds meer (technische) alternatieven beschikbaar ter vervanging van bestaande "vervuilende" verlichting.
- Gemeente Waalwijk heeft op basis van de evaluatie van 'wit licht' besloten dat wij licht anders gaan dimmen.
- Provincie Noord Brabant gaat donkertegebieden in de EHS aanwijzen en een beleidsnotitie over lichtvervuiling opstellen.

8.5 Onze inzet tegen lichtvervuiling de komende jaren

De uitdaging waar wij de komende jaren voor staan is om het weer donker te maken in onze gemeente. De gemeente Waalwijk zelf heeft een substantiële invloed op de openbare verlichting. Een rol die wij via het beleidsplan openbare verlichting voortvarend blijven oppakken. Met de bestemming van gebieden en inrichting van de ruimte is het bovendien mogelijk dat wij de lichtbehoefte (en dus lichtuitstraling) koppelen aan de functie van een gebied. Dit betekent feitelijk dat wij op dit onderdeel uitvoering blijven geven aan het beleidsplan openbare verlichting.

Omdat het hier een relatief nieuw thema betreft zal de gemeente Waalwijk met name ook inzetten op het uitkristalliseren van de lichtproblematiek en het lichtbeleid en passende rol van de gemeente. Onze eerste voorkeur gaat daarbij uit naar aanpak van het probleem door eigen initiatief in de samenleving te stimuleren al dan niet in onderling overleg en samenwerking met de gemeente. Draagvlak voor ons handelen ten aanzien van lichtvervuiling is daarom erg belangrijk.

Onze aanpak van lichtvervuiling richt zich de komende jaren daarom op:

- **Afstemming zoeken met provinciaal lichtbeleid.**

  Indien het provinciaal lichtbeleid daar aanleiding toegeeft zullen wij een lichtbeleid van de gemeente Waalwijk formuleren. Uiteraard wordt ons Openbaar Verlichtingsplan hierin meegenomen.
- **Creëren van draagvlak voor beperking van lichtvervuiling**

  De aanpak van lichtvervuiling is direct zichtbaar en grijpt in op de directe leefomgeving van mensen. Verlichting heeft nadrukkelijk een relatie met het gevoel van veiligheid van mensen maar ook vaak een gevoel van beperking van de mogelijkheden voor ondernemersschap (in geval van afspraken over het gebruik van reclameverlichting). Wij vinden het dus vanzelfsprekend dat we werken aan draagvlak voor lichtbeperkende maatregelen.
- **Actieve beperking van openbare verlichting in het buitengebied.**

  In het buitengebied willen we de hoeveelheid openbare verlichting beperken tot die plekken waar dat vanuit veiligheidsoogpunt (sociale- en verkeersveiligheid) noodzakelijk is. De ontwikkeling en het gebruik van toetsingscriteria voor aanleg van verlichting in het buitengebied kan hierbij helpen. E.e.a. is in ons beleidsplan openbare verlichting vastgelegd.
- **Benutten van kansen bij inrichting van openbare ruimte om lichtvervuiling terug te dringen.**

9 LUCHTKWALITEIT EN GEUR

9.1 Luchtkwaliteit en geur: Meer frisse lucht voor een gezonder leven

Vervuilde lucht heeft gevolgen voor onze gezondheid en daarmee de invulling van ons dagelijks leven.
Daarom willen wij dat in Waalwijk overal wordt voldaan aan de wettelijke luchtkwaliteitsnormen. Maar daarmee willen wij geen genoegen nemen. Vanuit gezondheidsoogpunt vinden wij het wenselijk om maatregelen te blijven nemen voor een betere luchtkwaliteit.
Daarnaast zien we kansen die zich voordoen als gevolg van ontwikkelingen door één en dezelfde maatregel winst te boeken op verschillende beleidsterreinen. Denk bijvoorbeeld aan de aanplant van groen (als luchtfilter en stedelijk groen) of de inzet op vermindering van transportkilometers (minder uitstoot van schadelijke stoffen en minder brandstof/energieverbruik).

Samengevat luidt onze ambitie: Voldoen aan wet- en regelgeving en afhankelijk van de beïnvloedingsruimte en financiële mogelijkheden streven naar een gezonder leefklimaat in Waalwijk. Daarmee moeten ook in de toekomst knelpunten voorkomen worden.

Ter bescherming van natuurgebieden tegen ammoniak (lucht en geur) streven wij binnen een straal van 250 meter om de verzuringgevoelige gebieden naar beperking van de uitbreidingsmogelijkheden van bestaande agrarische bedrijven en uitsluiting van nieuw vestiging.

9.2 De uitgangspositie

De lucht in Waalwijk voldoet aan de wettelijke kwaliteitsnormen. Zeer lokaal zien we wel dat de luchtkwaliteit onder druk staat door uitstoot van stikstof, fijnstof en ammoniak bij agrarische bedrijven. Naast agrarische bedrijven heeft ook andere bedrijvigheid impact op de luchtkwaliteit. Hier wordt via wet- en regelgeving (vergunningverlening en handhaving) de uitstoot van stoffen zoveel als mogelijk gereduceerd. Hierbij dient wel opgemerkt te worden dat de invloed via vergunningverlening geringer wordt. Daarbij dient opgemerkt te worden dat de gemeente niet alleen vergunningverlening als instrument inzet, maar ook haar ruimtelijke beleid benut om gewenste milieu-effecten te bereiken en om ongewenste effecten te voorkomen.
Het merendeel van de bedrijven in de gemeente Waalwijk valt onder het BARIM. Hierin is regelgeving opgenomen waardoor een toets aan de luchtkwaliteitseisen niet nodig is. Daarnaast gelden er voor grote stookinstallaties ook algemeen geldende regels. Deze zijn opgenomen in het BEMS.
Het verkeer en dan met name de aanwezigheid van de A59 en N261 heeft een aanzienlijke impact op de luchtkwaliteit in Waalwijk.
De verwachting is echter dat door Europese en nationale maatregelen de luchtkwaliteit op de lange termijn in ieder geval zal verbeteren. Met name voor fijn stof is geen ondergrens aan te geven waaronder geen schade voor de gezondheid van de mens optreedt. Belangrijke ontwikkelingen op het gebied van de luchtkwaliteit in Nederland zijn opgenomen in het NSL (Nederlands Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit). Ook grote projecten in Waalwijk zijn hierin opgenomen, zoals de reconstructie A59 met op en afritten en Haven Acht.

In Waalwijk is geen sprake van structurele geurproblematiek. Er worden nauwelijks activiteiten ontplooid die geurhinder kunnen veroorzaken. Er zijn enkele intensieve veehouderijen binnen de gemeente gelegen. Deze voldoen of aan de Wet geurhinder en veehouderij of mogen niet verder meer uitbreiden, dus hier is ook geen sprake van geuroverlast. Wel zijn er nog een aantal kleine extensieve veehouderijen in de bebouwde kom gelegen welke niet voldoen aan de hiervoor geldende vaste afstanden. Deze bedrijven

kunnen echter ook niet meer uitbreiden. Ook voldoen de industriële bedrijven aan de milieuwet- en regelgeving en wordt de geuroverlast minimaal op de wettelijke norm gehouden waardoor er geen geuroverlast is.

De ammoniakproblematiek is in Waalwijk van dien aard dat het achtergrondniveau van de verzurende depositie zo hoog is dat het niet wenselijk is dat er verhoging ontstaat. Dit achtergrondniveau ligt lokaal namelijk ruim boven de kritische grenswaarde die voor onze gebieden geldt. Uit berekeningen blijkt dat de rechtstreekse bijdrage van de Waalwijkse agrariërs relatief gezien klein is. Andere belangrijke bronnen zoals de dieren die in de wei lopen (en dus niet in de stal) en het verkeer leveren ook een groot aandeel in de totale ammoniakbelasting.

9.3 Waalwijkse kernwaarden of principes

Ons lucht en geurbeleid wordt gekenmerkt door een aantal kernwaarden of principes die wij in Waalwijk belangrijk vinden:

- Schone lucht is van levensbelang; hieraan wordt niet getornd.
- Inwoners van Waalwijk hebben nu én op langere termijn recht op frisse lucht. Onder andere de uitgangspunten van de GGD inzake fijn stof leiden ons hierin bij het maken van een belangenafweging.
- “Werk met Werk maken”. De beschikbare gelden zullen daar ingezet worden waar aanvullende luchtkwaliteitsmaatregelen een extra investering vergen. Uitsluitend voor die werken wordt een aanvullende financiering gegeven, indien hierdoor vanuit de provincie op basis van cofinanciering subsidie beschikbaar wordt gesteld.
- Toename van de intensieve veehouderij wordt voorkomen. De uitbreiding van bestaande intensieve veehouderijbedrijven is beperkt.

9.4 Ontwikkelingen

Op het gebied van luchtkwaliteit zien we een aantal ontwikkelingen en trends, zowel landelijk, regionaal als lokaal. Deze ontwikkelingen zijn relevant voor ons beleid. Belangrijke elementen zijn:

Verkeer:

- Veel mensen hebben last van aandoeningen aan de luchtwegen.
- Als gevolg van Europese en Nationale maatregelen (bijvoorbeeld aanscherping van de uitstoot van schadelijke stoffen door auto’s) zal naar verwachting de luchtkwaliteit verbeteren.
- Uiterlijk 11 juni 2011 dient aan de nieuwe richtlijn voor luchtkwaliteit (2008/50/EG betreffende de luchtkwaliteit en schonere lucht voor Europa) te worden voldaan.
- Overschrijdingen in Waalwijk zullen op de langere termijn voornamelijk kunnen optreden op plaatsen waar veel stagnatie van verkeer plaatsvindt en plaatsen waar veel (zwaar) vrachtverkeer rijdt
- Elektrisch rijden is voor de Rijksoverheid en de provincie Noord-Brabant een speerpunt in het energiebeleid.

(Agrarische) industrie

- De intensieve veehouderij wordt in de provincie Noord-Brabant voorlopig in groeimogelijkheden beperkt.
- Het Besluit ammoniakemissie huisvesting Veehouderij geldt voor alsnog alleen voor varkens en pluimvee. In de nabije toekomst volgt ook voor rundvee een aanscherping.

9.5 Onze inzet voor luchtkwaliteit de komende jaren

Zoals gezegd voldoen we in Waalwijk aan de huidige luchtkwaliteitsnormen. Daardoor ontbreekt de noodzaak tot het op korte termijn nemen van zware en vergaande maatregelen die gepaard gaan met het gebruik van de inzet van onze “macht”. Vergunningverlening (hoewel steeds beperkter) en handhaving blijven we dus doen zoals we altijd hebben gedaan.

Voor de langere termijn is onze invloed op lucht en geur via de planvorming van ruimtelijke ordening en verkeer en vervoer relevanter. Door in deze planvorming al rekening te houden met toedeling van functies aan gebieden en (kwetsbare) doelgroepen kunnen wij zoals gezegd preventief handelen en potentiële knelpunten in een vroeg stadium voorzien en aanpakken.
Gelet op de schaalgrootte van Waalwijk zullen veel projecten onder de regelgeving inzake de luchtkwaliteit gaan vallen. Dit betekent dat een inhoudelijke toetsing plaatsvindt wanneer sprake is van een nieuwe situatie, uitbreiding of wijziging.

Communicatie en voorlichting over luchtkwaliteit is voor ons van belang omdat wij waarde hechten aan het inzicht dat partijen hebben in de luchtkwaliteit. Het is onze plicht als gemeente hierin te voorzien. Daarom dat we de komende jaren nadrukkelijk inzetten op monitoring.
Ook vinden wij het van belang om voorlichting te geven wat dat dan betekent voor partijen en hoe zij daarmee om kunnen gaan. Een heldere communicatie en voorlichting is voor de gemeente Waalwijk van belang voor het verkrijgen van draagvlak en realisatie voor de te treffen maatregelen en acties. Wij zullen daarvoor waar mogelijk aansluiten bij een provinciaal communicatieplan.

Vanuit onze verantwoordelijkheid en wil om onze burgers te laten leven in frisse lucht zal onze inzet de komend jaren gericht zijn op de volgende elementen:

- **Schoon, stil, zuinig en duurzaam vervoer - Schone brandstoffen**
  We gaan over tot aanschaf van schone voertuigen voor het gemeentelijke wagenpark en stimuleren de aanschaf van schone voertuigen door bedrijven. Maar ook de stimulering van schone beroeps- en plezier scheepsvaart past hierbij.
- **Vermindering autokilometers /stimulering openbaar vervoer en fiets**
  Wij denken hierbij aan zaken als het stimuleren van wagenparkscans bij bedrijven en efficiënte bevoorrading van binnensteden / stedelijke distributie. En ook het bevorderen van fietsverkeer door bijvoorbeeld een fietsbrug van de Dellenweg naar Industrieterrein Haven Zeven.
- **Betere doorstroming/ verkeersregulering**
  De invoering van de “groene golf” bij opeenvolgende verkeerlichten (bijvoorbeeld op de zuid-as waar de doorstroming stagneert) is hiervan een belangrijk voorbeeld.
- **Ruimtelijk beleid/ planvorming**
  De belangrijkste beleidsthema’s waarbij afstemming van de planmatige en procesmatige aspecten met luchtkwaliteit een belangrijke rol speelt zijn: ruimtelijke ordening, verkeer- en vervoer en vergunningverlening. Door in de planvorming al rekening te houden met toedeling van functies aan gebieden en (kwetsbare) doelgroepen in de betreffende gebieden kunnen we preventief zorg besteden aan de impact op de luchtkwaliteit en de impact van de luchtkwaliteit op mens en milieu. Concreet krijgt dit bijvoorbeeld vorm in de uitvoering van een Gezondheids Effect Screening (GES). Daarnaast zullen bij planontwikkeling langs autosnelwegen en drukke doorgaande gemeentelijke wegen in principe de vuistregels van de GGD worden gevolgd.
- **Monitoring van de luchtkwaliteit**
  Uit de kaderrichtlijn luchtkwaliteit vloeit voor ons de verplichting voort om te beschikken over adequate informatie over de luchtkwaliteit. Wij gebruiken hiervoor de NSL monitoringstool. Verder

kunnen we monitoren aan de hand van verkeerstellingen en beschikken we over een verkeersmilieukaart.

Deze monitoringsinformatie gebruiken we ter signalering van nieuwe knelpunten of verbetering van de luchtkwaliteit. Daaruit volgen mogelijk nieuwe (beleids)acties.

- **Onderzoeken van nut- en noodzaak van een ammoniakreductieplan**

Een ammoniakreductieplan kan helpen om ruimtelijke problemen op te lossen. Voordat er een dergelijk plan wordt opgesteld en vastgesteld, wordt eerst een notitie opgesteld waarin de voor- en nadelen van een ammoniakreductieplan voor Waalwijk in kaart worden gebracht. Onderdeel daarvan is een analyse naar de voor en nadelen van een verordening volgens de wet geurhinder en veehouderij met name ook voor de melkveehouderij.

10 NATUUR EN STEDELIJK GROEN

10.1 Natuur en stedelijk groen in Waalwijk ons streefbeeld: waardevol en multifunctioneel

Bij natuur denken we aan mooie (water en weide)landschappen, uiterwaarden en bos waar we vooral oog hebben voor behoud en ontwikkeling van natuurwaarden. Binnen stedelijk groen kunnen wij functioneel groen en robuustere groenstructuren onderscheiden. Bij functioneel stedelijk groen denken we aan groenstroken langs wegen en aankleding van bebouwde gebieden doormiddel van bijvoorbeeld bloemperken en beplanting met bomen. De natuurwaarde daarvan is beperkt. Dit in tegenstelling tot de robuustere groenstructuren van stedelijk groen, zoals de (wandel)parken in onze gemeente. De natuur(belevings)waarde en mogelijkheden voor ontwikkeling van biodiversiteit zijn daar een stuk groter dan die in het functionele deel van ons stedelijk groen.

Natuur en stedelijk groen zijn voor Waalwijk om verschillende redenen belangrijk. Wij hechten belang aan een groene uitstraling en bijdrage aan de ecologische kwaliteit en soortenrijkdom in onze gemeente. Maar ook is het zo dat het woongenot van onze inwoners mede wordt bepaald door de aanwezigheid van groen in hun (directe) omgeving en de mogelijkheid tot gebruik (recreatie, rust) hiervan. Ook kennen wij kwaliteiten toe aan natuur en stedelijk groen op het gebied van klimaat; zo kan stedelijk groen bijdragen aan afvlakking van weersextremen (waterberging bij hoosbuien en verkoeling bij hoge temperaturen) en draagt de natuur haar steentje bij in CO_2-kringloop en luchtzuivering.

Het is daarom van belang dat Waalwijk in de toekomst een groen raamwerk in en om het stedelijk (bebouwd) gebied kent dat uitnodigt tot recreatief en educatief gebruik. Wij willen in Waalwijk onze groenwaarden behouden en versterken.

10.2 De uitgangspositie

Om te zorgen dat de waarde en multifunctionaliteit van natuur en stedelijk groen in Waalwijk niet alleen behouden blijft maar ook kan groeien, is het goed ons vertrekpunt te bepalen. Dit punt wordt bepaald door de feitelijke situatie (de huidige groen- en natuurkwaliteiten), kaderstellende regelgeving (beleid, wet- en regelgeving) en onze eigen kernwaarden of principes die we voor natuur en stedelijk groen hanteren.

Onze gemeente kent landschappelijk en ecologisch een aantal belangrijke gebieden. Zo hebben een deel van de Westelijke Langstraat (gebied tussen Waalwijk en Waspik), de uiterwaarden langs de Bergsche Maas, de Baardwijkse Overlaat en het Eendenest vanwege hun ecologische en landschappelijke waarde een beschermde status gekregen (o.a. EHS, Natura2000 en Natuurmonument). Andere vermeldenswaardige gebieden zijn; Het Sprangse Duin langs de N261, het halve zolenpark/Spoorwegtracé van Waspik naar Baardwijk, De Sprangse sloot/ Lage leiding naast Haven VII, Het Hoefsvengebied in relatie tot de Loonse en Drunense Duinen en De Vest in Waspik (o.a. ecologische verbindingszone).

Eind 2007 is het gemeentelijke groenstructuurplan opgesteld. Het hierin geformuleerde beleid is gericht op het ontwikkelen en in stand houden van bestaande en nieuwe groen- en landschappelijke structuren.
Het groenstructuurplan is daarmee een belangrijk gegeven / uitgangspunt naar een waardevolle en multifunctionele natuur en stedelijk groen in Waalwijk. In het plan zijn de uitgangspunten van bestaande en toekomstige ontwikkelingen in Europees, nationaal, provinciaal en gemeentelijk beleid gehanteerd en

vertaald in een groen raamwerk. Zo ontwikkelt de gemeente Waalwijk, samen met de provincie en het waterschap, een natte natuurparel in de Westelijke Langstraat. Hiermee wordt de verdroging van dit gebied tegengegaan en wordt het voedselarme kwelwater gebruikt voor het laten ontstaan van enkele unieke biotopen.

In het buitengebied is de visie met name gericht op het instandhouden en versterken van de verschillende landschappelijke eenheden en de cultuurhistorische betekenis van ontginnings- en verbindingsassen (Beleidsvisie Buitengebied). In de woonkernen wordt de groene hoofdstructuur gevormd door groene elementen die in grote mate de structuur van de woonkernen bepalen en vaak in relatie staan met de groenstructuur van het buitengebied. Het overige groen wordt gevormd door elementen op wijkniveau en behoort tot de groene nevenstructuur.
Per kern zijn de groenvlakken, groene lijnelementen en waardevolle plekken geïnventariseerd en zijn de knel- en verbeterpunten opgenomen in de visie. Een aantal gewenste ingrepen die regelmatig terugkeren zijn het herstellen van een laanbeplanting, het verzachten van de overgangen tussen bebouwing en landschap en het realiseren van langzaamverkeersverbindingen door aaneengesloten groene ruimtes. Bij de oude ontginningsassen moeten met name de doorzichten gekoesterd worden en moet de van oudsher aanwezige beplanting van leibomen indien mogelijk worden hersteld. In de visie is rekening gehouden met toekomstige ontwikkelingen zoals uitbreidingen of aanleg van infrastructuur. Het is van belang dat deze integraal worden bekeken zodat de groene kwaliteit gewaarborgd blijft.

Ten slotte willen we hier ook het feit noemen dat Waalwijk zich sinds 2006 heeft aangesloten bij het Europese initiatief “Countdown 2010”. Een initiatief dat is gelanceerd met als doel de achteruitgang van biodiversiteit in 2010 tot staan te brengen. Wij richten ons daarbij niet op specifieke dier- of plantsoorten maar wij richten ons op de (bijzondere) kwaliteiten van leefgebieden. Onze inzet plegen wij via twee sporen: 1) maatregelen ter verhoging van de biodiversiteit, en 2) publieke betrokkenheid en deelneming.

10.3 Waalwijkse kernwaarden of principes

Het natuur en stedelijk groenbeleid wordt nu, en zal ook in de toekomst, worden gekenmerkt door een aantal kernwaarden of principes die wij in Waalwijk belangrijk vinden.

Dit zijn:

- Kwetsbare soorten, aardkundige en hydrologische waarden die in onze gemeente voorkomen worden beschermd en in stand gehouden (beleidsnotitie buitengebied);
- Verdroging in natuurgebieden wordt tegengegaan (waterplan);
- Water in natuurgebieden heeft een hoge kwaliteitsnorm, watersystemen in de omgeving van een mindere kwaliteit worden zo nodig gescheiden (waterplan);
- Groen is geïntegreerd in de gebouwde omgeving door middel van stedenbouwkundig ontwerp, groene daken etc.;
- Bij ruimtelijke aanpassing ten behoeve van klimaatadaptatie wordt de dubbelfunctie met natuurontwikkeling gerealiseerd;
- We benutten kansen voor de dubbelfunctie natuur en recreatie.

10.4 Ontwikkelingen:

Op het gebied van natuur en stedelijk groen zien we een aantal ontwikkelingen en trends, zowel landelijk, regionaal als lokaal. Deze ontwikkelingen zijn relevant voor ons beleid en daarom zijn de belangrijkste hieronder op een rij gezet.

- De provincie Brabant heeft het stimuleringskader groen blauwe diensten ingesteld. Door het geven van een passende vergoeding, worden grondeigenaren gestimuleerd maatregelen te treffen die bijdragen aan natuur- of landschapsbehoud. De gemeente Waalwijk stelt hiervoor een Landschapsbeleidsplan met een uitvoeringsprogramma op. Op basis van deze documenten worden gebieden aangewezen waar bepaalde maatregelenpakketten kunnen worden toegepast;
- Een toenemende waarde wordt toegedicht aan de aanwezigheid, kwaliteit en toegankelijkheid van groen. Vanuit het landelijk beleid wordt tegelijkertijd sterk ingezet op een intensiever en efficiënter ruimtegebruik in woongebieden. De betekenis van het groen voor de leefbaarheid zal hierdoor toenemen;
- Ruimtelijke of infrastructurele inbreuken op waardevolle groene of natuurlijke gebieden worden gecompenseerd;
- Steeds meer chemische bestrijdingsmiddelen worden verboden;
- Op grond van de Flora en faunawet zijn bepaalde dier- en plantsoorten beschermd. Hun leefgebieden worden bewaakt in de natuurbeschermingswet; hiermee dient terdege rekening gehouden te worden bij nieuwe planontwikkelingen;
- Een toename van de recreatiedruk op natuur en agrarische gebieden. Het stimuleren van plattelandstoerisme is wenselijk, mits de voorzieningen in het gebied de vraag aankunnen;
- Een andere trend is dat kinderen te weinig buiten zijn en onvoldoende bewegen. Kinderen moeten daarom gestimuleerd worden om actief bezig te zijn in de buitenlucht.

10.5 Onze inzet voor natuur en stedelijk groen de komende jaren

Een grote uitdaging waarvoor we staan is, gegeven de druk op de ruimte, het in stand houden van de kwantiteit en kwaliteit van de flora en fauna. Waar mogelijk willen we zelfs nieuwe natuur creëren en op grensgebieden van natuur/groen en andere functies zoeken we naar kansen voor dubbelfuncties.

Voor de uitvoering van natuur- en groenbeleid wordt de komende jaren nadrukkelijk aangesloten bij de activiteiten die vanuit de “natuur en groensector” worden ingezet. Dit wordt ingegeven deels door de bezuinigingsopgave waar ook Waalwijk voor staat maar vooral ook omdat deze route organisatorisch geborgd is. In het groenuitvoeringsplan worden voor middellange termijn (5 jaar) de prioriteiten bepaald en kosten begroot. Het plan is daarmee ook de leidraad voor de uit te voeren acties om de kwaliteit en kwantiteit van stedelijk groen en natuur in onze gemeente te vergroten. Door uitvoering te geven aan de acties uit het jaarlijkse groenbeheersplan en het waterplan, zorgen we voor in ieder geval de handhaving van de bestaande groensituatie.

Als beheerder van natuur en groen, zijn we verantwoordelijk voor, en borgen wij de instandhouding van kwaliteit en omvang van het groene areaal. Nieuwe natuur en nieuwe ruimte voor stedelijk groen kan de gemeente direct creëren door hier zelf als ontwikkelaar mee aan de slag te gaan. Daarnaast kunnen wij grondeigenaren (zoals sommige natuur- en milieuorganisaties, particulieren of agrariërs) stimuleren stappen te zetten en werk te maken van natuurontwikkeling.

Speciale kansen liggen bij de ontwikkeling van de Natte natuurparel in de Westelijke Langstraat. Dit gebied zal in de komende jaren worden ingericht als natuurgebied. Hierbij liggen goede kansen op het realiseren van een duurzame, soortenrijke natuur. De gemeente Waalwijk neemt deel aan een kernteam dat deze inrichting van de Natte natuurparel zal realiseren en zoekt daarbij actief naar kansen. Een voorbeeld daarvan is het stimuleren van particulier landschapsbeheer bij agrariërs in het gebied. Op deze manier blijven deze mensen betrokken bij de natuurontwikkeling in hun directe omgeving. Aanvullend hierop werkt het kader van het (provinciale) stimuleringskader groen blauwe diensten waarbinnen grondeigenaren d.m.v. een passende vergoeding gestimuleerd worden maatregelen te treffen, die bijdragen aan natuur- of landschapsbehoud (voor gebieden buiten de EHS).

Een deel van de gebieden met natuur- en groenontwikkelingspotentieel is niet in bezit van de gemeente. Het is daarom van wezenlijk belang dat wij aanzetten tot enthousiasme en het goede voorbeeld geven. We blijven samenwerken met en aansluiting zoeken bij activiteiten van waterschappen, aannemers, agrariërs (ZLTO), particulieren, natuurverenigingen, dorps- en wijkraden etc. Op die manier kan er meer draagvlak voor de natuur en groen in al haar diversiteit (ook van functies) ontstaan. En draagvlak is nodig om waardevol en multifunctioneel natuur en stedelijk groen in Waalwijk te krijgen.

Een bijzonder instrument is (milieu)communicatie. Deze is gericht op het vergroten van de kennis over natuur en milieu en daarmee samenhangend het vergroten van het milieubesef. Met doelgerichte acties willen wij “de burger” bereiken. Eerder deden we dit door bijvoorbeeld de tentoonstelling Hé Watt-je over duurzame energie in de bibliotheek en een waterevenement op de boot de Watervlo in de Waalwijkse Haven.

De focus van ons natuur en stedelijk groenbeleid ligt de komende periode dan ook op het volgende:

- **Benutten van kansen bij inrichting en beheer om de biodiversiteit te bevorderen:**
  Voorbeelden hiervan zijn de inrichting van de Roeivijver, onderhoudsslag Hoefsven, inrichting en beheer De Vest, ontwikkeling Natte Natuurparel Westelijke Langstraat en de Groene Vensters en het beheer van het Halve Zolenpad. Daarbij kijken we bijvoorbeeld naar manier en frequentie van maaien, manier van onkruidbestrijding, de wijze waarop singels kunnen worden geschoond maar ook naar het gebruik van duurzame materialen. Binnen het stedelijk groen liggen vooral binnen het functioneel stedelijk groen kansen voor verhoging van de natuurwaarde.
- **Vergroten van de belevingswaarde van de Waalwijkse natuur:**
  Bijvoorbeeld door de realisatie van ommetjes en een wandelnetwerk door de gemeente, het uitgeven van een publicatie met interessante wandelingen, plaatsen van informatieborden op markante plaatsen (zoals wielen) en het gebruik van de libel als ambassadeurssoort in Waalwijk.
- **Realisatie van kindvriendelijke natuur in de leefomgeving:**
  We leggen meer speelnatuur in de wijk en rondom scholen aan, bijvoorbeeld zoals bij de Juliana van Stolberg en Pieter Wijtenschool.
- **Vergaren van meer kennis over de waarden en potenties van Waalwijkse natuur:**
  We gaan door met het opzetten van een inventarisatie en monitoringsprogramma. We betrekken vrijwilligers bij het monitoren van de Waalwijkse natuurwaarden.

11 WATER

11.1 Water: droge voeten en schoon water

Bij water blijft ons beeld niet beperkt tot een waterloop of sloot. Wij zien een watersysteem voor ons:"Een samenhangend en functioneel geheel van oppervlaktewater, grondwater, waterbodems en oevers, met inbegrip van de daarin voorkomende levensgemeenschappen en alle bijbehorende fysische, chemische en biologische processen en de daarbij behorende technische infrastructuur." Ook de waterketen (watergebruik en waterzuivering) speelt hierin een belangrijke rol. Integraal waterbeheer komt daarmee dus ook aan bod in het beleid t.a.v. bijvoorbeeld de bebouwde ruimte (denk aan infiltratiemogelijkheden van de bodem, buffering door het gebruik van groene daken).

Ten gevolge van de klimaatveranderingen worden toekomstige extremen in neerslag (hevige neerslag en andere periodes van droogte) verwacht. Waalwijk zal deze extremen in de waterkwantiteit beheersen door het watersysteem in orde te brengen volgens de trits vasthouden-bergen-afvoeren.
In het streven naar een goede waterkwaliteit in de gemeente Waalwijk conformeert de gemeente zich aan de Europese Kader Richtlijn Water (KRW). Daarmee wordt in de toekomst een goede chemische en ecologische toestand van het oppervlakte water gerealiseerd. (*Waterplan Waalwijk)*

11.2 De uitgangspositie

In Waalwijk heeft het oppervlaktewater speciale kwaliteiten, omdat het op veel plaatsen gevoed wordt door bijzonder grondwater. Bewijs hiervoor zijn de vele bijzondere planten die in Waalwijk groeien.
Zo hebben we twee unieke watersystemen die in mozaïek naast en door elkaar voorkomen: hard water met krabbeschermvegetaties en zacht water met onder andere moerasherfsthooi. De zuidelijke waterpartijen zijn een mogelijke vestigingsplaats van drijvende waterweegbree. Hierdoor is het gebied Westelijke Langstraat aangewezen als een natura 2000 gebied.

De kwaliteit van zowel oppervlakte- als grondwater kent echter knelpunten die om aandacht vragen. De kwaliteit van het oppervlaktewater wordt aangetast door verstoringsplanten, voedselrijke kwel of te weinig water. De knelpunten bij het grondwater zijn puntverontreinigingen en verhoogde achtergrondgehalten van nikkel en zink.

Naast de kwaliteit van het water kent ook de kwantiteit van het water problemen. Zo overstromen enkele (met name landelijke) gebieden vaker dan toegestaan. In sommige gebieden zijn er problemen door water in kruipruimtes maar ook verzakkingen door een laag waterpeil.
Met het oog op de verwachte toename van extremen in de hoeveelheid neerslag moeten ten aanzien van de waterkwantiteit dan ook maatregelen worden genomen.

De inzameling en afvoer van vuil-, hemel- en grondwater is door de gemeente in het gemeentelijk rioleringsplan (GRP) geborgd. Door uitvoering te geven aan het gemeentelijke GRP geeft de gemeente invulling aan de zorg voor milieu en volksgezondheid waar het de inzameling en afvoer van afvalwater betreft.

Lokaal vertaalt de gemeente Waalwijk in samenwerking met de waterschappen Brabantse Delta en Aa en Maas de landelijke Kader Richtlijn Water in een gemeentelijk waterplan. De kern daarvan is een

gezamenlijke visie op het waterbeheer met tot doel het nastreven van een goede chemische en ecologische toestand van het oppervlaktewater en het beschermen en herstellen van grondwaterlichamen. In dit nieuwe waterplan van Waalwijk zijn de lijnen voor het nieuwe waterbeleid uitgezet.
Daarnaast is op 1 februari 2007 een convenant afgesloten tussen Waalwijk, Brabant Water N.V., waterschap Brabantse Delta en de provincie Noord-Brabant. Hierin is ondermeer overeengekomen dat binnen het waterwingebied geen chemische gewasbestrijdingsmiddelen op verhardingen en openbaar groen worden gebruikt. Buiten het grondwaterbeschermingsgebied gaan wij minimaal uit van de DOB-richtlijn. In de periode 2009-2010 zal het gebruik van chemische middelen worden afgebouwd tot minimaal het certificeringsniveau Zilver op de Barometer Duurzaam terreinbeheer.

11.3 Waalwijkse kernwaarden of principes

Ons handelen ten aanzien van water wordt bepaald door een aantal kernwaarden of principes die wij in Waalwijk belangrijk vinden, namelijk:

- De inwoners van Waalwijk hebben recht op voldoende schoon water.
- In de bewoonde gebieden zorgen wij voor droge voeten; ruimte voor water is er in aangewezen gebieden.
- De hoeveelheid water in ons watersysteem beheersen we volgens de voorkeursvolgorde vasthouden-bergen-afvoeren.
- Water en natuur zijn nadrukkelijk met elkaar verbonden en versterken elkaar.
- Water in natuurgebieden heeft een hoge kwaliteitsnorm, watersystemen in de omgeving van een mindere kwaliteit worden zo nodig gescheiden.

11.4 Ontwikkelingen

Op het gebied van water zijn ontwikkelingen en trends, zowel landelijk, regionaal als lokaal zichtbaar die relevant zijn voor ons beleid.

- Als gevolg van klimaatverandering doen zich meer weersextremen voor; dat betekent meer kans op periode van droogte en aan de andere kant meer kans op wateroverlast t.g.v. extreme neerslag.
- Water wordt meer een integraal onderdeel van ruimtelijke ontwikkelingen en plannen. Zo moet o.a. bij woningbouw bijvoorbeeld een watertoets opgesteld worden zodat waterberging en voorkoming van wateroverlast zijn geborgd.
- Het verbod op steeds meer chemische bestrijdingsmiddelen komt ten goede aan de waterkwaliteit.
- In Waalwijk is sinds kort een nieuw waterplan van kracht.
- Een nieuw gemeentelijk RioleringsPlan (GRP) is in de maak.
- Het Nationaal Bestuursakkoord Water (NBW) heeft tot doel om in de periode tot 2015 het watersysteem in Nederland op orde te krijgen en daarna op orde te houden. Het gaat daarbij om het aanpakken van de gevolgen van de zeespiegelstijging, bodemdaling en een veranderend klimaat.
- Herstel van de kwelsituatie in de westelijke Langstraat.

11.5 Onze inzet voor water de komende jaren

De gemeente heeft als beheerder van het oppervlaktewater en grondwater een belangrijke rol. Wij moeten zorgen dat het water schoon wordt en blijft. Dit gebeurt in nauwe samenwerking met de waterschappen.
Een belangrijk deel van onze activiteiten voor beheersing van waterkwaliteit en kwantiteit komen voort uit en zijn geborgd via ons waterplan en GRP. Een planmatig onderhoud en beheer van riool en waterwegen is een belangrijk instrument om op een efficiënte manier nieuwe knelpunten te voorkomen en bestaande knelpunten op te lossen. Het ruimtelijk instrumentarium wordt in de vorm van de watertoets ingezet. Deze toets bij ruimtelijke plannen stelt de verplichting rekening te houden met de waterbelangen in en rond het gebied.

Vanuit het milieubeleidplan focussen wij de komende periode op:

- **Verbeteren van de waterkwaliteit**
  Bijvoorbeeld door de reductie van de vuiluitworp bij overstorten of herprioritering van bodem- en grondwatersaneringen. Maar eenvoudigweg ook door voortdurend aandacht te hebben voor beperking van het gebruik van bestrijdingsmiddelen in de openbare ruimte.
- **Beheersen van de waterkwantiteit.**
  Dit gaan we doen door de extra berging van rioolwater en afkoppeling en/of infiltratie van regenwater.
- **Kansen voor de koppeling van water en natuur benutten.**
  Voorbeelden hiervan zijn de inrichting van de Roeivijver en de wijze van beheer van de waterpartijen.
- **Verbetering doorstroming**
  Om de natuurontwikkeling te stimuleren zal ondermeer door kroosbestrijding in de waterpartijen het zuurstofgehalte van het water toenemen.

12 COLOFON

Opdrachtgever	:	Gemeente Waalwijk
Project	:	Milieubeleidsplan van de langere termijn
Omvang rapport	:	41 pagina's
Auteur	:	Arjan Lucius
Bijdrage	:	Wendy Achten, Tom Kierkels
Interne controle	:	Ronald Eenkhoorn
Projectleider	:	Arjan Lucius
Projectmanager	:	Ronald Eenkhoorn
Datum	:	november 2010
Naam/Paraaf	:	

DHV B.V.
Ruimte en Mobiliteit
Griffeweg 97/6
9723 DV Groningen
Postbus 685
9700 AR Groningen
T (050) 369 53 00
F (050) 318 32 11
E groningen@dhv.com
www.dhv.nl

BIJLAGE 1 Lijst van gebruikte afkortingen

AMvB	Algemene Maatregel van Bestuur
APV	Algemene Plaatselijke Verordening
BARIM	Besluit algemene regels voor inrichtingen milieubeheer
BEMS	Besluit emissie-eisen middelgrote stookinstallaties
BEVI	Besluit externe veiligheid inrichtingen
C2C	Cradle 2 cradle De kern van het Cradle to Cradle principe ligt in het concept; afval is voedsel. Alle gebruikte materialen zouden na hun leven in het ene product nuttig kunnen worden ingezet in een ander product.
CFK's	Chloorfluorkoolstofverbindingen
CO_2	Koolstof dioxide
CH_4	Methaan
Diftar	Gedifferentieerd tarief bij afvalinzameling
DOB-richtlijn	Duurzaam Onkruidbeheer, richtlijnen voor het duurzaam verwijderen van onkruid op verhardingen
EHS	Ecologische Hoofdstructuur
GES	Gezondheids Effect Screening Dit is een methode van de GGD om de gezondheidsaspecten van milieuthema's in beeld te brengen.
GGD	Gemeentelijke of Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst
GFT-afval	Groente- fruit- en tuinafval
GRP	gemeentelijk rioleringsplan
GPR	Gemeentelijke praktijkrichtlijnen Deze worden gebruikt om duurzaam bouwen richtlijnen te formuleren
IPCC	Intergovernmental Panel on Climate Change
IPO	InterProvinciaal Overleg
KCA	Klein chemisch afval
KRW	Europese Kader Richtlijn Water
LAP	Landelijk AfvalbeheerPlan
LNV	Ministerie van Landbouw, Natuur en Visserij
N_2O	Stikstofdioxide
NBW	Nationaal Bestuursakkoord Water
NSL	Nederlands Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit
V&W	ministerie van Verkeer & Waterstaat
VNG	Vereniging van Nederlandse Gemeenten
VROM	Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieu
Wabo	Wet algemene bepalingen omgevingsrecht
Wm	Wet milieubeheer
WKO	warmte-koude opslag
ZLTO	Zuidelijke land- en tuinbouworganisatie